

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ด้านบัญชีตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน บ้านพระพุทธรบาทสีร้อย ตำบลสะลวง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบไปด้วยทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. ความรู้เกี่ยวกับระบบบัญชี
3. การบัญชีครัวเรือน
4. ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมภายใน
5. กรอบแนวคิดการวิจัย
6. ข้อมูลทั่วไปตำบลสะลวง
7. ข้อมูลทั่วไปชุมชนบ้านพระพุทธรบาทสีร้อย
8. ข้อมูลทั่วไปของร้านค้าชุมชนบ้านพระพุทธรบาทสีร้อย
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.1 พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

การทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของนักเรียน มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้รู้จักการใช้จ่ายเงินของตนเอง ว่ามีการใช้จ่ายเงินที่จำเป็น ประหยัด อดออม แค่นี้ และเพื่อนำไปสู่การวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างรู้ค่า.....เพื่อสร้างโอกาสเป็นเศรษฐกิจในวันหน้า ดังเช่นพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, (2560)[2])

“ทำบัญชีให้เห็นว่าสมดุลไม่ขาดทุน ถ้าทุกคนสามารถที่จะทำให้พอดีไม่ขาดทุน ประเทศชาติไม่ขาดทุนแน่นอน และประเทศชาติขาดทุนอย่างนี้ ไม่ขาดทุน อยู่รอด ข้อสำคัญเป็นอย่างนี้ ที่ว่าเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่พอเพียงในการบริโภค แต่ให้พอเพียงในการมีชีวิตอยู่ บางคนก็อาจจะรวยได้ทีเดียว”

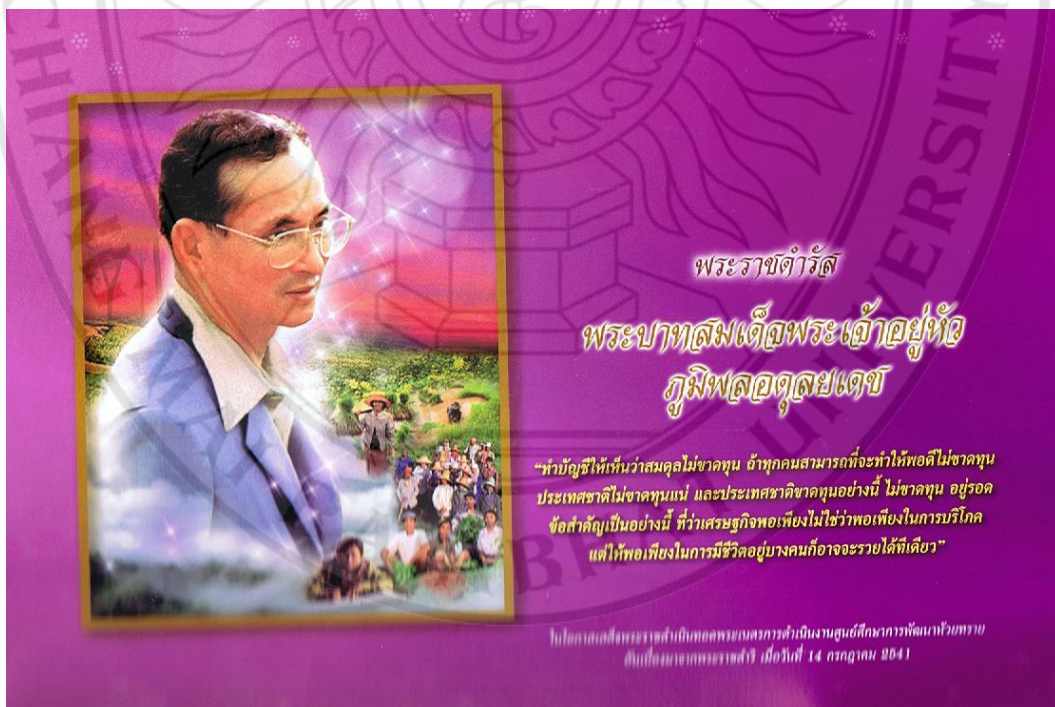
พระราชดำรัส

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

๑๔ กรกฎาคม ๒๕๔๑

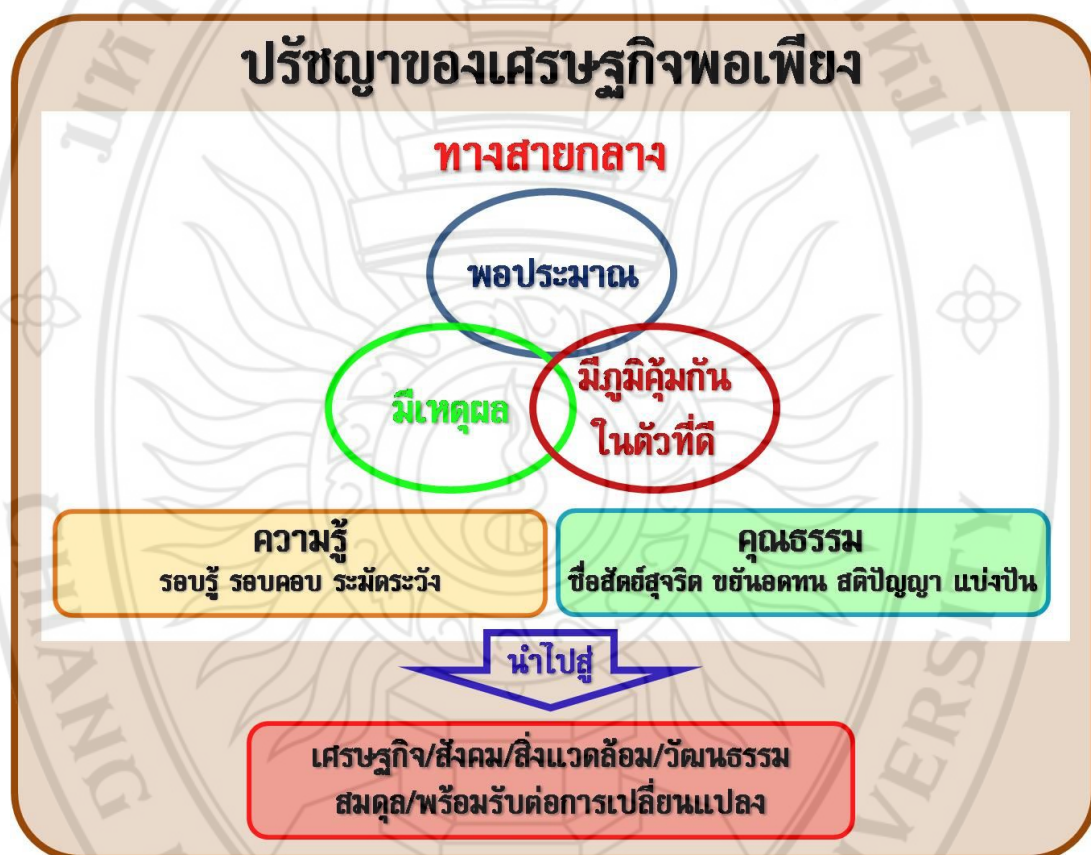
ภาพที่ 2.1 พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (1)
ที่มา: โครงการ “ตำรวจไทยใจสะอาด”ฯ (โรงพยาบาลตำรวจ, 2559)

ภาพที่ 2.2 พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (2)
ที่มา : สมุดบัญชี - รับจ่ายในครัวเรือน (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2560[2])

1.2 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: หลักคิดเพื่อการตัดสินใจสู่ความสมดุลและยั่งยืน

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีองค์ประกอบหลักสามประการ คือ **ความมีเหตุมีผล** **ความพอประมาณ** และ **การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี** โดยการใช้หลักในองค์ประกอบทั้งสามต้องควบคู่กับสองเงื่อนไขการปฏิบัติ คือ **เงื่อนไขความรู้** ได้แก่ มีความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง และ **เงื่อนไขคุณธรรม** การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดในการตัดสินใจในการบริหารการเงินทั้งในองค์กรธุรกิจและการเงินบุคคลจะทำให้องค์กรเกิดความสมดุลและอยู่รอดได้อย่างยั่งยืน (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2549: 12-14)

ภาพที่ 2.3 แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา: คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549.

องค์กรธุรกิจสามารถประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อไปสู่ความสมดุลและยั่งยืนได้ ด้วยการตัดสินใจในกิจกรรมหลักทั้งสามกิจกรรมตามหลักปรัชญา คือ ด้วยความมีเหตุมีผล ด้วยความพอประมาณ และสร้างภูมิคุ้มกัน ตัวอย่างเช่น การตัดสินใจในกิจกรรมลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในทรัพย์สินทั้งระยะสั้น และระยะยาว องค์กรธุรกิจควรลงทุนเฉพาะที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจที่เป็นอยู่หรือเพื่อการขยายกิจการ เป็นเรื่องของ **ความมีเหตุมีผล** ในการตัดสินใจ

โดยไม่ต้องลงทุนในทรัพย์สินที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หรือไม่ลงทุนในสินทรัพย์เพื่อการเก็งกำไรจนมากเกินไป หรือการตัดสินใจเพื่อขยายกิจการควรอยู่บนพื้นฐานของ**ความพอประมาณ** ไม่มากเกินไปจนเป็นภาระแก่ฐานะทางการเงิน และความอยู่รอดขององค์กรในระยะยาวได้ และการลงทุนควรมี**ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี** โดยยึดหลักการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน เช่น การลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความหลากหลาย กรณีการลงทุนทางการเงินควรมีการลงทุนทั้งตราสารหนี้และตราสารทุน หรือการลงทุนขยายตลาดควรให้ความหลากหลายไม่ผูกติดกับตลาดใดตลาดหนึ่งเพียงตลาดเดียว เป็นต้น และควรมีการป้องกันความเสี่ยงจากการลงทุนควบคู่ไปด้วย เช่น การซื้อเครื่องมือทางการเงินที่ช่วยในการบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนในกรณีของการจัดหาสินทรัพย์จากต่างประเทศ เป็นต้น โดยทั้งหมดของการตัดสินใจอยู่บนเงื่อนไขที่ว่า ผู้บริหารองค์กรจะต้องมี**ความรู้**ในการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการลงทุน ความเสี่ยงของการลงทุน และผลกระทบของการลงทุนต่อองค์กรธุรกิจโดยรวมได้ และต้องลงทุนอย่างมีเอารัดเอาเปรียบคู่สัญญา และดูแลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้รอบด้าน ซึ่งประเด็นสุดท้ายเป็นเงื่อนไขในเรื่อง**คุณธรรม**นั่นเอง

จากที่กล่าวมาเป็นเพียงตัวอย่างของประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารการเงินขององค์กรธุรกิจเพียงกิจกรรมเดียว ในกิจกรรมอื่นๆ ยังสามารถประยุกต์ใช้ได้อีกมาก แต่คงต้องขอนำไปกล่าวถึงไว้ในโอกาสต่อไป เอกสารนี้มีเป้าหมายหลักที่จะเชื่อมโยงหลักการบริหารการเงินบุคคลกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการตัดสินใจให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนกับการดำรงชีวิตของบุคคลและครอบครัว

หลักพิจารณาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณา 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

ส่วนที่ 2 คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน

ส่วนที่ 3 คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กันดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ไม่น้อยเกินไปหรือไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

ส่วนที่ 4 เจื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เจื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เจื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ส่วนที่ 5 แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

1.3 การประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารการเงินบุคคล

การบริหารการเงินบุคคลในเอกสารนี้จะแบ่งการตัดสินใจหลักที่เกี่ยวข้องกับการเงินบุคคล ไว้ 6 ประการ ได้แก่ (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, 2549: 23-25)

- 1) **การเลือกอาชีพ** ซึ่งถือเป็นแหล่งรายได้หลักของบุคคล
- 2) **การจัดการเงิน** เกี่ยวข้องกับการจัดการเงินที่ได้รับมาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยคำนึงถึงภาระทั้งในปัจจุบันและอนาคต
- 3) **การสร้างความมั่นคงทางการเงิน** เกี่ยวข้องกับการลงทุนจากการออมเงินเพื่อค่าใช้จ่ายในอนาคต เพื่อภาวะฉุกเฉิน และเพื่อการเกษียณอายุ ตลอดจนเพื่อสร้างความอิสระทางการเงินในอนาคต
- 4) **การจัดการหนี้สิน** เกี่ยวข้องกับการรู้จักช่องทางการกู้ยืม ความเสี่ยง และภาระที่จะเกิดขึ้น รวมถึงแนวทางในการบริหารจัดการที่จะทำให้สามารถกู้ยืมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) **การจัดการทรัพยากร** ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจเพื่อจัดหาให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินต่างๆ ได้แก่ ที่อยู่อาศัย รถยนต์ และทรัพย์สินอื่นๆ
- 6) **การจัดการความเสี่ยง** เกี่ยวข้องกับความไม่แน่นอนที่ทำให้การดำรงชีวิตของคนมีความเสี่ยง การวางแผนและดำเนินการเพื่อเตรียมรับมือกับความเสี่ยง

รู้จักเลือก รู้จักประมาณ: อาชีพที่ดีไม่ใช่แค่หาเงินได้มาก

จุดเริ่มต้นของการบริหารการเงินบุคคลคงหนีไม่พ้นการเริ่มตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพ ซึ่งจะเป็นแหล่งรายได้สำคัญของบุคคล และเมื่อถามถึงคำว่า “อาชีพ” ที่เหมาะสม แต่ละคนคงมีคำตอบที่แตกต่างกันในใจ บางคนอาจกำลังนึกถึงอาชีพนักบิน นักวิทยาศาสตร์ นักธุรกิจ ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ แอร์โฮสเตส พนักงานโรงแรม หรือนักการเมือง ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการรับรู้ข้อมูลที่แต่ละคนเคยได้รับหรือสั่งสมมา การเลือกอาชีพที่ดีเหมาะสมกับตัวเองจะมีส่วนช่วยให้การทำงานมี

ความสุข และเป็นฐานของการดำรงชีวิตในด้านอื่นๆ ได้อย่างสมดุล โดยหากพิจารณาหลักการในการเลือกอาชีพที่ดีและเหมาะสมแล้ว จะพบว่าสอดคล้องกับหลักปรัชญาอย่างชัดเจน

การทำบัญชีของบุคคลหรือครัวเรือน จะช่วยให้สามารถวิเคราะห์สถานะทางการเงินที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้ และเป็นจุดเริ่มต้นสำหรับการจัดการขั้นต่อไป คือ **การวางแผนทางการเงิน** หรือ การทำงบประมาณรายจ่าย ซึ่งเป็นขั้นตอนที่แต่ละคนคนมีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน เพื่อจัดสรรเงินรายได้ที่ได้รับมาเป็นสัดส่วน โดยครอบคลุม 4 ส่วนหลัก คือ ส่วนที่หนึ่ง การใช้จ่ายประจำวัน (รวมถึงการดูแลครอบครัว บิดา มารดา) ส่วนที่สอง การใช้จ่ายเพื่อจัดหาทรัพย์สินและสำหรับค่าใช้จ่ายที่รู้อย่างชัดแจ้งว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต (เช่น การศึกษาบุตร ซื้อบ้านและรถยนต์) ส่วนที่สาม การใช้จ่ายเพื่อภาวะฉุกเฉินและเหตุจำเป็น (เช่น ค่ารักษาพยาบาลที่อาจเกิดขึ้นจากการเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นฉับพลัน หรืออุบัติเหตุ) และส่วนที่สี่ การเก็บออมไว้ในยามเกษียณ หรือความจำเป็นอื่นใดในอนาคต

การจัดเตรียมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์สถานะทางการเงินอย่างดี จะช่วยให้บุคคลสามารถตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ และวางแผนการใช้จ่ายได้อย่างมีเหตุมีผล มีความพอประมาณตามอัตรา และภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จะไม่สร้างความเดือดร้อนต่อตนเองในระยะยาว โดยหากไม่มีการจัดทำข้อมูลดังกล่าวแล้ว บุคคลจะไม่เห็นสภาพที่แท้จริง และอาจทำให้การตัดสินใจไม่อยู่บนพื้นฐานแห่งความพอเพียงได้

การลงทุนอย่างเพียงพอ เทคนิคเพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงิน

เงินออมทั้งในส่วนที่ออมไว้เพื่อใช้ในยามเกษียณ เงินที่เตรียมไว้เพื่อใช้จ่ายในอนาคต เงินที่เตรียมไว้เพื่อใช้จ่ายในภาวะฉุกเฉินและเหตุจำเป็น หรือแม้แต่เงินที่มีไว้เพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ต้องได้รับการลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ การถือเงินสดมากเกินไป ย่อมมีต้นทุนค่าเสียโอกาสจากผลตอบแทนที่ควรจะได้รับจากการลงทุนในทางเลือกการลงทุนที่เหมาะสม การตัดสินใจในการลงทุนเงินต้องยึดหลักการมีเหตุมีผล การพอประมาณ และภูมิคุ้มกันในการคัดเลือกทางเลือกการลงทุนที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของเงินที่เก็บออมไว้ และบุคคลผู้ตัดสินใจต้องมีความรู้ในการคัดเลือกทางเลือกการลงทุนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเงิน ตัวอย่างเช่น เงินที่มีไว้ในยามเกษียณหรือเป็นเหตุจำเป็นอื่นใดนอกเหนือจากที่คาดการณ์ไว้แล้ว (ส่วนที่สี่) ควรลงทุนในทางเลือกการลงทุนระยะยาว ซึ่งอาจมีสภาพคล่องต่ำ และให้ผลตอบแทนสูงโดยมีความเสี่ยงที่ยอมรับได้ สอดคล้องกับระดับการยอมรับความเสี่ยงของบุคคลด้วย ทางเลือกการลงทุนอาจเป็นทองคำ กองทุนรวมตราสารหนี้ หรือกองทุนรวมตราสารทุน ลงทุนตราสารหนี้ระยะยาวโดยตรง ลงทุนหุ้นสามัญในกิจการที่มีความมั่นคง ทั้งนี้ต้องยึดหลักการกระจายความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพที่หลากหลาย

เงินลงทุนสำหรับที่เตรียมไว้เพื่อใช้จ่ายในอนาคต (ส่วนที่สอง) หรือเงินที่เตรียมไว้เพื่อใช้จ่ายในภาวะฉุกเฉินและเหตุจำเป็น (ส่วนที่สาม) อาจพิจารณาลงทุนในทางเลือกการลงทุนที่มีสภาพคล่องปานกลางถึงสูง และมีความเสี่ยงต่ำถึงปานกลาง เช่น เงินฝากประจำของธนาคารพาณิชย์ที่มี

ระยะเวลาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเงิน กองทุนรวมตราสารหนี้ระยะยาวที่สามารถซื้อขายเปลี่ยนมือได้ในเวลาที่กำหนด หุ้นสามัญที่มีสภาพคล่องปานกลางถึงสูงและราคาไม่ผันผวนมาก

สำหรับเงินที่มีไว้ใช้จ่ายในชีวิตประจำวันไม่ควรเก็บเงินทั้งหมดไว้ในบัญชีที่ไม่มีผลตอบแทนหรือให้ผลตอบแทนต่ำ เช่น บัญชีกระแสรายวัน หรือบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ แต่ควรมีการบริหารจัดการให้ดำรงเงินฝากไว้เพียงบางส่วนในบัญชีเหล่านั้นที่เพียงพอต่อการใช้จ่ายระยะสั้น และบางส่วนเก็บไว้ในบัญชีหรือการลงทุนที่มีสภาพคล่องสูงมาก เช่น กองทุนรวมประเภทที่ลงทุนตราสารหนี้ระยะสั้น (โดยปกติมักมีระยะเวลาจ่ายเงินเมื่อขายคืนกองทุนประมาณ 1 วัน หรือ $t+1$) และเมื่อถึงกำหนดต้องใช้จ่ายเงินก็ดำเนินการเคลื่อนย้ายเงินจากบัญชีที่ให้ผลตอบแทนมายังบัญชีที่เป็นบัญชีเพื่อการใช้จ่าย ทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวควรต้องมีการวางแผนและบริหารเงินสด หรือที่เรียกว่า Cash Budgeting เพื่อให้สามารถวางแผนการใช้จ่ายเงินได้อย่างแม่นยำ

ทั้งนี้ มีข้อคำนึงประการหนึ่ง คือ การบริหารเงินที่ดีไม่ควรมิดันทุนสูง เพราะฉะนั้นการดำเนินการไม่ควรให้มีบัญชีที่เกี่ยวข้องมาก การฝากเงินในหลายบัญชีจะทำให้เกิดต้นทุนในการรักษาและดูแลบัญชี รวมถึงต้นทุนในการบริหารจัดการมากจนเกินไป และเทคนิคที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ต้องมีการตรวจสอบสถานะทางการเงินอย่างสม่ำเสมอ การวิเคราะห์มูลค่าทรัพย์สินสุทธิต้องทำทุกสิ้นสุดช่วงเวลา เพื่อประเมินสถานการณ์ทางการเงินของบุคคลและครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ

สร้างหนี้อย่างพอเพียงและเป็นสุข

การกู้ยืมไม่ใช่ความไม่พอเพียง แต่การกู้ยืมเป็นเครื่องมือในการสร้างรากฐานทางการเงินได้ ประเด็นสำคัญอยู่ที่ว่ากู้ยืมอย่างไรจึงจะไม่เป็นภาระต่อตนเองมากจนเกินไป การกู้ยืมอย่างมีเหตุผลพอประมาณ และมีภูมิคุ้มกัน ถือเป็นหลักคิดสำคัญในการตัดสินใจกู้ยืมอย่างเหมาะสม

การวิเคราะห์สถานะทางการเงินและประเมินความสามารถในการกู้ยืมจะทำให้แต่ละคนสามารถประเมินศักยภาพในการกู้ยืมของตนได้ และไม่ก่อหนี้จนเกินกำลังนั้น อัตราส่วนหนึ่งที่นิยมใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจคือ อัตราส่วนภาระการจ่ายหนี้ต่อรายได้ (Debt to Income Ratio) โดยจะเป็นการรวบรวมภาระของการจ่ายหนี้ทั้งหมดต่อเดือนเทียบกับรายได้สุทธิต่อเดือน โดยอัตราส่วนที่เหมาะสมไม่มีกฎตายตัวกำหนดไว้ แต่ปกติแล้ว ภาระหนี้ไม่ควรเกินร้อยละ 30 ของรายได้สุทธิ โดยหากเมื่อไรก็ตามที่ภาระหนี้ต่อเดือนสูงกว่าร้อยละ 40 ของรายได้ ถือเป็นสัญญาณอันตรายและสะท้อนถึงภาวะการณ์ก่อนหนี้มากเกินไป (กรอบ 1)

การกู้ยืมทำได้หลายวัตถุประสงค์ การกู้ยืมเพื่อการจัดหาทรัพย์สิน เช่น การกู้ยืมเพื่อการซื้อบ้าน และรถยนต์ เป็นการกู้ยืมที่มีความเสี่ยงน้อย ในแง่ที่ว่าทรัพย์สินค้ำประกันเงินกู้นั้น แต่อย่างไรก็ดี การตัดสินใจกู้ยืมต้องอยู่บนพื้นฐานของความพอประมาณ และประเมินความสามารถในการชำระคืนให้สอดคล้องกันด้วย สำหรับการกู้ยืมเพื่อการบริโภค เช่น บัตรเครดิต ถือเป็น การกู้ยืมที่มีความเสี่ยงสูง ดังนั้น อัตราดอกเบี้ยในการกู้ยืมก็จะสูง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ใช้บัตรเครดิตต้องมีวินัยในการใช้จ่ายและคำนึงถึงภาระทางการเงินในการใช้จ่ายอย่างเข้มงวด

กรอบ I	สัญญาณอันตรายที่แสดงถึงการมีหนี้มากเกินไปของบุคคล ☐ ภาระหนี้ต่อเดือนสูงกว่าร้อยละ 40 ของรายได้สุทธิต่อเดือน ☐ ไม่มีเงินออม ☐ จ่ายยอดชำระบัตรเครดิตด้วยยอดขั้นต่ำเสมอ ☐ ใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตอย่างต่อเนื่องโดยไม่มีที่ท้าวางจะจ่ายคืนหนี้ได้ ☐ มีบัตรเครดิตแค่เพียงบัตรเดียวที่มียอดใช้จ่ายเต็มวงเงิน ☐ จ่ายใบแจ้งหนี้ค่าใช้จ่ายต่างๆ ช้ากว่ากำหนดอยู่บ่อยครั้ง ☐ ไม่รู้ยอดหนี้ที่แท้จริงที่มีอยู่ ☒ เบิกเงินสดจากบัญชีบัตรเครดิตเพื่อจ่ายใบแจ้งหนี้ค่าใช้จ่ายอื่น ☐ เบิกเงินเกินบัญชีจากกระแสรายวัน ☐ ถูกปฏิเสธการให้สินเชื่อ ☐ เริ่มไม่กล้าพูดความจริงเรื่องการใช้จ่ายเงินกับคนในครอบครัวและเพื่อน
--------	---

จัดหาทรัพย์สินอย่างพอเพียง และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

การตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินต้องอยู่บนพื้นฐานของการมีเหตุผล และความพอประมาณ การจัดหาทรัพย์สินต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น บ้าน รถยนต์ ทรัพย์สินทางการเงินอื่นๆ ไม่ควรจัดหามากจนเกินความจำเป็นและเป็นภาระแก่ตนเองและผู้อื่น ตัวอย่างหนึ่งที่พบเห็นได้ คือ การมีรถยนต์หลายคันที่ไม่มีจำเป็นบ่อยครั้งเป็นภาระแก่ผู้อื่นด้วยการไม่มีที่จอดในบ้านต้องจอดบนถนน นอกบ้านเบียดเบียนทรัพย์สินที่เป็นของส่วนรวม อย่างไรก็ตาม ความพอเพียงไม่ใช่ไม่ใช้ของราคาแพงได้ ของราคาแพงส่วนมากมีคุณภาพดีมีอายุการใช้งานนานกว่าของราคาถูก โดยหากมีเหตุผลในการตัดสินใจซื้อ และใช้ทรัพย์สินที่หามาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถือเป็นการจัดการทรัพย์สินอย่างพอเพียง

รู้จักความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยง และเตรียมการรับมือ

การจัดการความเสี่ยง เกี่ยวข้องกับความไม่แน่นอนที่ทำให้การดำรงชีวิตของคนมีความเสี่ยง การวางแผนและดำเนินการเพื่อเตรียมรับมือกับความเสี่ยง การเรียนรู้ที่จะยอมรับความเสี่ยง และเตรียมการรับมือกับความเสี่ยงเหล่านั้น เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เครื่องมือทางการเงินตัวหนึ่งที่จะใช้ในการจัดการความเสี่ยงต่างๆ ได้ คือ การประกัน ซึ่งมีอยู่หลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นการประกันชีวิต การประกันสุขภาพ การประกันภัยรถยนต์ การประกันวินาศภัย การประกันอัคคีภัย เป็นต้น การตัดสินใจเลือกทำประกันภัยต่างๆ ต้องอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง โดยต้องมีเหตุผลในการตัดสินใจ และพอประมาณ ตัวอย่างเช่น การประกันชีวิต ใครควรต้องทำประกันชีวิต คุณลักษณะของกรมธรรม์ควรเป็นเช่นไร คนโสด คนมีครอบครัว คนมีลูก ตัดสินใจเงื่อนไขในการทำประกันชีวิตแตกต่างกันอย่างไร เด็กเล็กๆ จำเป็นต้องทำประกันชีวิตหรือไม่ ฯลฯ ตัวอย่างคำถามเหล่านี้จำเป็นที่ผู้ตัดสินใจต้องรู้เท่าทัน และใช้

หลักการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีความพอประมาณ เพื่อมิให้ทำประกันที่เกินความและไม่สอดคล้องกับหลักความพอเพียง

การบริหารการเงินบุคคลใน 6 ประเด็นดังกล่าวข้างต้น มีเทคนิควิธีในการวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจมากมายซึ่งได้กล่าวถึงไว้ในหนังสือ “คู่มือ” แนวทางการบริหารการเงินบุคคลเพื่อความพอเพียง แต่การตัดสินใจจำเป็นต้องมีหลักคิดที่จะช่วยให้การตัดสินใจมีความถูกต้องเหมาะสม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 3 องค์ประกอบ ความมีเหตุผล ความพอประมาณ และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี เป็นรากฐานสำคัญเพื่อช่วยให้การตัดสินใจของคนอยู่พื้นฐานของความถูกต้องและส่งผลต่อการดำรงชีวิตที่สมดุลและยั่งยืนต่อไป โดยเงื่อนไขสำคัญต้องอยู่กับการเป็นผู้รอบรู้ ที่จะเรียนรู้เครื่องมือและเทคนิควิธีการต่างๆ ที่จะช่วยให้การบริหารการเงินบุคคลนั้นเกิดประสิทธิผล รวมทั้งเป็นผู้มีคุณธรรมในการดำเนินชีวิตด้วย

2. ความรู้เกี่ยวกับระบบบัญชี

2.1 ความหมายของระบบบัญชี

ระบบบัญชี (Account System) คือ ระบบการจัดเก็บข้อมูลทางการเงินอันประกอบด้วยแบบฟอร์ม หรือเอกสารต่างๆ บันทึกทางบัญชี รายงาน ตลอดจนวิธีการและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ได้นำมาใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน และการเงินของกิจการแห่งใดแห่งหนึ่งให้แก่ฝ่ายจัดการ เพื่อช่วยให้ฝ่ายจัดการสามารถปฏิบัติหน้าที่อันอยู่ในความรับผิดชอบของตนให้ลุล่วงไปด้วยดี และเพื่อเสนอข้อมูลแก่บุคคลภายนอกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการนั้น เช่น ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ และส่วนราชการ เป็นต้น (วิไล วีระปรีย, จงจิตต์ หลีกภัย และประจิต หาว์ตร. 2562: 1)

2.2 องค์ประกอบของระบบบัญชี

ระบบบัญชีที่จะกำหนดขึ้นนั้นตามปกติจะมีองค์ประกอบที่สำคัญอย่างน้อย 5 ประการด้วยกัน คือ (วิไล วีระปรีย, จงจิตต์ หลีกภัย และประจิต หาว์ตร. 2562: 2)

1) เอกสารแบบพิมพ์

เอกสารแบบพิมพ์ หมายความว่า บรรดาแบบพิมพ์หรือบันทึกที่ใช้เป็นหลักฐานในการประกอบธุรกิจ เช่น ใบขอซื้อ ใบสั่งซื้อ ใบตรวจรับ ใบส่งผลิต ใบเบิกของ ใบส่งขาย ใบส่งของ ใบทวงหนี้ ใบเสร็จรับเงิน ใบรับรองการจ่ายเงิน ใบโอนบัญชี เป็นต้น แบบเอกสารทุกแบบจะต้องมีข้อมูลและลายมือชื่อผู้รับผิดชอบตามที่กฎหมายหรือข้อบังคับกำหนดไว้อย่างครบถ้วน จำนวนคู่ฉบับหรือสำเนาของเอกสารจะต้องเพียงพอที่จะใช้ประโยชน์และก่อให้เกิดลักษณะการควบคุมภายในด้วย

2) กระบวนการและวิธีการ

กระบวนการและวิธีการ หมายความว่า กระบวนการต่างๆ ในการดำเนินธุรกิจซึ่งจะมีการกำหนดวิธีการไว้อย่างชัดเจนในลักษณะที่สัมพันธ์กับการเงินและการบัญชี เช่น การจัดซื้อจะเริ่ม

จากการขอซื้อโดยหน่วยผู้ใช้หรือหน่วยเก็บพัสดุ การออกไปสั่งซื้อให้ผู้ขายจะต้องสำเนาแจ้งให้หน่วยผู้ใช้ หน่วยเก็บพัสดุ หน่วยตรวจนับ หน่วยบัญชี ทราบ เพื่อเตรียมการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ภายหลังจากการที่ได้รับของตามใบสั่งซื้อ หน่วยตรวจรับจะออกไปตรวจรับให้หน่วยบัญชีพร้อมสำเนาแจ้งหน่วยจัดซื้อ หน่วยเก็บพัสดุ หน่วยผู้ใช้ทราบเมื่อได้รับใบแจ้งหนี้ หน่วยบัญชีจะตรวจสอบกับใบสั่งซื้อและใบตรวจรับจัดทำใบสำคัญจ่ายขึ้นพร้อมบันทึกรายการในสมุดทะเบียนและบัญชีที่เกี่ยวข้องเมื่อถึงกำหนดชำระเงิน หน่วยบัญชีจะเขียนเช็คส่งจ่ายเงินและส่งให้หน่วยการเงินดำเนินการชำระเจ้าหนี้ หลักฐานใบเสร็จรับเงินส่งหน่วยบัญชีเพื่อบันทึกการต่อไป

3) สมุดบัญชีและทะเบียน

สมุดบัญชีและทะเบียน หมายความว่า บรรดาสมุดบัญชีและทะเบียนที่ใช้ในการจดบันทึกการที่เกิดขึ้น โดยอาศัยเอกสารแบบพิมพ์ดังกล่าวเป็นหลักฐานอ้างอิงประกอบการรายการประเภท และจำนวนของสมุดบัญชี หรือทะเบียนจะมากหรือน้อยย่อมสุดแต่ความแตกต่างของธุรกิจแต่ละแห่งทั้งในด้านสินค้าหรือบริการ ลักษณะการดำเนินงานจำนวนผู้ปฏิบัติงาน ทะเบียนบางประเภทนอกจากจะใช้บันทึกช่วยความจำแล้ว ยังสามารถใช้เป็นเอกสารประกอบการรายการบัญชีได้

4) การสรุปผลและการรายงาน

การสรุปผลและการรายงาน หมายความว่า การจัดทำงบการเคลื่อนไหวของเงินสด งบการผลิต งบกำไรขาดทุน งบดุล ตลอดจนรายละเอียดของรายการสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ ค่าใช้จ่ายที่เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงในระหว่างงวดระยะเวลาหนึ่ง ๆ อาจจะเป็นเดือน ไตรมาสหรือปี ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารมีข้อมูลในการวางแผน ควบคุมและวินิจฉัยสั่งการ

5) ผู้ปฏิบัติ

ผู้ปฏิบัติ หมายความว่า ผู้มีหน้าที่ต่างๆ ในการเลือกถือปฏิบัติตามระบบบัญชีที่วางขึ้น บุคคลต่างๆ เหล่านี้นับว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดที่สุดเพราะระบบบัญชีเป็นสิ่งไม่มีชีวิต เคลื่อนไหวไม่ได้เองทุกกระบวนการล้วนต้องอาศัยผู้ปฏิบัติตั้งนั้น การคัดเลือกตัวบุคคลเพื่อเข้ารับหน้าที่จึงต้องพิจารณาในด้านความเหมาะสมและควรจัดให้มีการฝึกอบรมแนะนำให้รู้จักวิธีปฏิบัติอันถูกต้อง มีการติดตามวัดผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีส่วนบกพร่องหรือผิดพลาดเกิดขึ้นน้อยที่สุดหรือไม่เลย ในยุคปัจจุบันเครื่องมือใช้อัตโนมัติเข้าทำหน้าที่แทนคนจึงอาจถือรวมเป็นส่วนหนึ่งของผู้ปฏิบัติได้ด้วย

2.3 ส่วนประกอบของระบบบัญชีที่ดี

ส่วนประกอบของระบบบัญชีที่ดี หรือ ส่วนประกอบที่จะทำให้เป็นไปตามความหมายของระบบบัญชี (วิลโลว์ วีระปรีย, จงจิตต์ หลีกภัย และประจิต หาว์ตร. 2562: 5)

- 1) การจัดทำเอกสารและการเก็บเอกสารในการลงบัญชี
- 2) นโยบายในการบริหารงานและการควบคุม
- 3) การลงบัญชีและการจัดทำรายงาน
- 4) เครื่องจักรและเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

5) บุคคลที่ปฏิบัติงานในระบบ

1) การจัดทำเอกสารและการเก็บเอกสารในการลงบัญชี

ทุกครั้งที่บันทึกบัญชีต้องมีเอกสารหลักฐานประกอบการลงบัญชีเสมอ และต้องบันทึกลงในกระดาษที่มีแบบฟอร์มทางบัญชีโดยเฉพาะ โดยอาจเป็นแผ่นปลิวหรือเป็นเล่มก็ได้เมื่อบันทึกบัญชีแล้ว เอกสารและบัญชีจะต้องจัดเก็บให้ถูกต้องตามกฎหมายกำหนด เอกสารและบัญชีประกอบด้วย

1.1) แบบฟอร์มต่างๆ เช่น ใบกำกับสินค้า ใบเสร็จรับเงิน ใบสำคัญจ่าย ใบรับของ เป็นต้น แบบฟอร์มต่างๆ เหล่านี้ เป็นเอกสารทางการเงินที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ซึ่งจะนำมาเป็นเอกสารในการลงบัญชี

1.2) สมุดรายวันขั้นต้น เป็นสมุดที่ใช้บันทึกรายการค้าขั้นต้น เรียงลำดับวันที่เกิดรายการก่อนที่จะผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภท ได้แก่ สมุดรายวันทั่วไป สมุดรายวันซื้อ สมุดรายวันขาย สมุดรายวันส่งคืน สมุดรายวันรับคืน สมุดทะเบียนเงินสดรับ และสมุดทะเบียนเงินสดจ่าย

1.3) บัญชีแยกประเภททั่วไป เป็นบัญชีที่ใช้จัดรายการ ที่ผ่านมาจากสมุดขั้นต้น ประกอบด้วย บัญชีแยกประเภทสินทรัพย์ บัญชีแยกประเภทหนี้สิน บัญชีแยกประเภทส่วนของเจ้าของ บัญชีแยกประเภทรายได้และบัญชีแยกประเภทค่าใช้จ่าย ยอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภททั่วไป จะนำไปจัดทำเป็นงบการเงินหรือรายงานทางการเงิน

1.4) บัญชีแยกประเภทย่อย เป็นบัญชีที่เป็นรายละเอียด ประกอบด้วยบัญชีแยกประเภททั่วไปที่เกี่ยวข้อง เช่น บัญชีลูกหนี้รายตัวเป็นรายละเอียดประกอบบัญชีลูกหนี้ บัญชีเจ้าหนัรายตัว เป็นรายละเอียดประกอบบัญชีเจ้าหนี้ เป็นต้น

1.5) ทะเบียนต่างๆ เป็นทะเบียนที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นรายละเอียดประกอบบัญชีแยกประเภททั่วไปที่เกี่ยวข้อง เช่น ทะเบียนสินทรัพย์ถาวร เป็นรายละเอียดประกอบบัญชีสินทรัพย์ถาวร ทะเบียนเงินลงทุนเป็นรายละเอียดประกอบบัญชีเงินลงทุน เป็นต้น

1.6) งบการเงินและรายงานทางการเงิน เป็นรายงานต่างๆ ที่เสนอต่อฝ่ายบริหารภายในบริษัท และเสนอต่อบุคคลภายนอก เช่น ต้นทุนการผลิต รายงานการขาย งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน งบกำไรสะสม เป็นต้น

2) นโยบายในการบริหารงานและการควบคุม

นโยบายในการบริหารงานและการควบคุม คือ ระเบียบปฏิบัติที่ฝ่ายบริหารกำหนดขึ้นภายใน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมการปฏิบัติงาน ซึ่งเรียกว่า การควบคุมภายใน เช่น การควบคุมภายในเกี่ยวกับเงินสด การควบคุมภายในเกี่ยวกับการใช้สินทรัพย์ เป็นต้น

3) การบันทึกบัญชีและการจัดทำรายงาน

การบันทึกบัญชีและการจัดทำรายงาน หมายถึง วิธีปฏิบัติในการตรวจสอบ และการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินเพื่อบันทึกบัญชี และรวมไปถึงวิธีปฏิบัติในการจัดทำรายงานการนำเสนอรายงาน

4) เครื่องจักรและเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

เป็นเครื่องมือช่วยในการปฏิบัติงานตามระบบบัญชีให้รวดเร็ว และลดข้อผิดพลาด ได้แก่ เครื่องคำนวณ เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

5) บุคคลที่ปฏิบัติงานในระบบ

บุคคลที่ปฏิบัติงานในระบบ คือพนักงานซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติตามระบบบัญชี ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สุด บุคคลที่ปฏิบัติงานจะต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสมที่จะปฏิบัติตามระบบบัญชีได้ และเป็นผู้ที่มีความรู้ ด้านการบัญชี มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานถ้าขาดบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ อย่างเหมาะสมแล้ว

2.4 ลำดับขั้นตอนของงานวางระบบบัญชี

ลำดับขั้นตอนของงานวางระบบบัญชี ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 1.การสำรวจเพื่อศึกษา ลักษณะของกิจการ 2.การร่างระบบบัญชีใหม่ 3.การนำระบบใหม่ออกใช้ปฏิบัติ และ 4.การติดตามผลการปฏิบัติ มีรายละเอียดดังนี้ (วิไล วีระปรีย, จงจิตต์ หลีกภัย และประจิต หาวัฒร. 2562: 8)

1) การสำรวจเพื่อศึกษาลักษณะของกิจการ

- 1.1) รูปแบบของกิจการ เพื่อให้ทราบว่าเป็นธุรกิจในรูปแบบทั่วไป
- 1.2) ผังการจัดสายงานขององค์กรเพื่อให้ทราบถึงการแบ่งส่วนงานและความรับผิดชอบต่างๆ
- 1.3) รายการของธุรกิจที่เกิดขึ้นในลักษณะต่างๆ

2) การร่างระบบบัญชีใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจการ

- 2.1) กำหนดแบบฟอร์มหรือเอกสารที่จะใช้สำหรับบันทึกรายการต่างๆ ของกิจการ
- 2.2) กำหนดสมุดบัญชีและจำนวนสมุดรายวันและบัญชีแยกประเภท
- 2.3) กำหนดรายงานที่จะต้องเสนอต่อฝ่ายจัดการและบุคคลภายนอก
- 2.4) กำหนดวิธีการปฏิบัติงานต่างๆ โดยให้มีการตรวจสอบซึ่งกันและกัน
- 2.5) จัดให้มีเครื่องจักรเครื่องทุนแรง เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ ฯลฯ
- 2.6) กำหนดพนักงานเจ้าหน้าที่ต่างๆ เพื่อปฏิบัติตามลักษณะงานและตามอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละคนโดยละเอียด

3) การนำระบบใหม่ออกใช้ปฏิบัติ เพื่อนำมาปฏิบัติและเสนอเพื่อขออนุมัติ

- 3.1) จัดเตรียมแบบฟอร์มและเอกสารต่างๆ ไว้ให้พร้อม
- 3.2) จัดหาเครื่องจักร และเครื่องทุ่นแรงต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้ให้เพียงพอกับความ

ต้องการ

- 3.3) ในบางเรื่องจำเป็นต้องให้พนักงานปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด
- 3.4) จัดอบรมพนักงานเพื่อให้เข้าใจในระบบใหม่และสามารถปฏิบัติได้ทันที

4) การติดตามผลการปฏิบัติงาน

- 4.1) สอบทานผลการปฏิบัติงาน
- 4.2) ประเมินผลการปฏิบัติงาน

3. การบัญชีครัวเรือน

3.1 ความสำคัญของการจัดทำบัญชีครัวเรือน

จากบทความใน Facebook ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้มีบทความเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดทำบัญชีครัวเรือน ดังนี้ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2560[1])

การจัดทำบัญชีครัวเรือน สามารถนำมาวางแผนการเงินและแก้ไขปัญหาหนี้สินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นศาสตร์พระราชาสอนให้เป็นนักวางแผนเพื่ออนาคตด้วยวิธีการ "จด...ไม่จน"

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี กล่าวในรายการ “ศาสตร์พระราช สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” เมื่อวันศุกร์ที่ 6 มกราคม 2560 โดยกล่าวถึงความสำคัญของการจัดทำบัญชีครัวเรือน

การจัดทำบัญชีครัวเรือน ซึ่งเป็นวิธีง่ายๆ ในการวางแผนการเงิน และแก้ไขปัญหาหนี้สินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นศาสตร์พระราชาสอนให้เป็นนักวางแผนเพื่ออนาคตด้วยวิธีการ "จด..ไม่จน" สามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเองให้รู้จักความพอมีพอใช้ คำนึงถึงหลักเหตุผลและการประมาณตนเอง ด้วยการไม่ประมาทโดยเฉพาะการใช้จ่ายเงิน อันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิต

ทั้งนี้ บัญชีครัวเรือน นอกจากจะทำให้รู้รายรับ-รายจ่ายแล้ว ยังทำให้สามารถวิเคราะห์และพยากรณ์ค่าใช้จ่ายในอนาคตได้เป็นรายปีเช่น ในฤดูหนาว อาจมีค่าใช้จ่ายเครื่องนุ่งห่มเพิ่มเติม หรือฤดูร้อนเป็นค่าใช้จ่ายไฟฟ้า จากการใช้แอร์หรือพัดลมที่มากขึ้น หรือในฤดูฝน เป็นค่าใช้จ่ายเรื่องการซ่อมแซมบ้าน ค่ารักษาพยาบาลของสมาชิกในบ้าน เป็นต้น ซึ่งหากจดบันทึกบัญชีจนชำนาญแล้วก็จะสามารถ วางแผนอนาคตได้อีกด้วย เช่น แผนการศึกษาแผนการซื้อบ้าน ผ่อนรถ แผนการลงทุนเพื่อเป็นรายได้เสริม แผนการรักษาพยาบาล การตรวจสุขภาพ และที่สำคัญคือแผนการออม

สำหรับตนเองในวัยชราในช่วงหลังเกษียณ เพื่อไม่ให้เป็นการแก่ลูกหลานในอนาคต เหล่านี้ล้วนเป็นประโยชน์จากการจดบันทึกบัญชีครัวเรือน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเองและครอบครัว. (นาทีที่ 12.25 - 14.03 จาก <https://youtu.be/okJQZtq24bQ>)

3.2 วิธีการบันทึกบัญชีครัวเรือน

การบัญชีครัวเรือนเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยให้มีวิถีชีวิตที่เป็นไปตามหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงก็คือ การจัดทำบัญชีครัวเรือน ซึ่งจะช่วยจัดการทางการเงินของตนเองและครอบครัว ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาการดำเนินชีวิตและสร้างความสุขอย่างยั่งยืนได้ (เชอริ ณ พระนคร, 2559)

การจัดทำบัญชีครัวเรือนเริ่มต้นจากการที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้แจกสมุดคู่มือบัญชีครัวเรือนเพื่อให้เกษตรกรและสมาชิกของ ธ.ก.ส. ทำบัญชีรายรับรายจ่ายประจำวัน ต่อจากนั้นกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานอื่นๆ ได้เข้ามาสนับสนุนและส่งเสริมมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยที่ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับกลุ่มเกษตรกรมากกว่ากลุ่มอื่น กล่าวได้ว่า การบัญชีครัวเรือนเป็นการรวบรวมเหตุการณ์ทางการเงินคือรายรับและรายจ่ายในแต่ละวันของบุคคลหรือครอบครัวหรือธุรกิจขนาดย่อมแล้วนำมาจดบันทึกในเอกสารที่จัดทำขึ้น อาจจัดทำเป็นสมุดบัญชีหรือจะใช้โปรแกรมสำเร็จรูปจากคอมพิวเตอร์ก็จะทำให้สะดวกยิ่งขึ้น แล้วสรุปเป็นยอดรวมของรายรับรายจ่ายในแต่ละ เพื่อให้ทราบยอดเงินคงเหลือถ้ามีรายรับมากกว่ารายจ่ายแสดงว่ามีเงินเหลือ ซึ่งจะนำไปใช้จ่ายในเดือนต่อไปหรือจะเก็บสะสมเป็นเงินออมโดยนำไปฝากธนาคารก็ได้ แต่ถ้ารายจ่ายมากกว่ารายรับแสดงว่าต้องจัดหาเงินจากแหล่งอื่นมาเสริม

ทั้งนี้การจัดทำบัญชีครัวเรือนไม่ได้มีไว้เพื่อประโยชน์ของเกษตรกรเท่านั้นแต่ยังหมายถึงประชาชนทุกกลุ่มที่ต้องการมีชีวิตที่มีความสุขอย่างพอเพียงเนื่องจากที่ผ่านมานโยบายของรัฐได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชีครัวเรือนมากกว่าประชาชนกลุ่มอื่นๆ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมถึงธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จึงเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นกลุ่มเกษตรกรให้จัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง จนทำให้มีผู้เข้าใจผิดว่าบัญชีครัวเรือนเป็นบัญชีสำหรับเกษตรกรเท่านั้น

การจัดทำบัญชีครัวเรือนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ทราบสถานะการเงินในแต่ละวันหรือแต่ละเดือนของตนเองหรือครอบครัว ส่วนประกอบสำคัญมี 4 รายการ ประกอบด้วย 1. รายรับ 2. รายจ่าย 3. หนี้สิน 4. เงินคงเหลือ

1. รายรับ หมายถึงเงินหรือเช็คหรือสินทรัพย์อื่นที่วัดมูลค่าเป็นตัวเงินได้ ที่เพิ่มขึ้นจากการรับมาจากแหล่งต่างๆ ได้แก่

1.1 รายรับจากการประกอบอาชีพให้บริการ เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าแรงงาน โบนัส ค่านายหน้า เงินสวัสดิการ เงินสงเคราะห์ เงินบำเหน็จ เงินบำนาญ รายได้ค่าซ่อมสินทรัพย์

1.2 รายรับจากการขายสินค้าที่ซื้อมาเพื่อขาย เช่น รายรับจากการขายเสื้อผ้า ผัก ผลไม้ ของใช้ในครัวเรือน เป็นต้น

1.3 รายรับจากการขายสินค้าที่ผลิตขึ้นเอง เช่น รายรับจากการขายอาหาร ขนม ผลผลิตทั้งพืชและสัตว์ที่ได้จากการทำเกษตรกรรม ผลผลิตจากหัตถกรรม

1.4 รายรับจากการขายพืชและสัตว์จากแหล่งธรรมชาติ และขายสินทรัพย์ที่ไม่ได้ใช้

1.5 รายรับจากการให้ผู้อื่นใช้สินทรัพย์ เช่น ได้รับจากการให้เช่ารถ

1.6 รายรับจากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ดอกเบี้ยรับจากการให้กู้ยืมเงิน ดอกเบี้ยรับจากเงินลงทุนในหุ้นกู้และพันธบัตร เงินปันผลรับ

1.7 รายรับอื่นๆ เช่น เงินรางวัลจากการเสี่ยงโชค เงินที่ได้รับจากการให้โดยเสนหา เงินที่ได้รับจากการจัดงานต่างๆ เช่น งานบวช งานแต่งงาน งานศพ เป็นต้น

2. รายจ่าย หรือค่าใช้จ่าย หมายถึง เงินหรือเงินฝากธนาคารหรือสินทรัพย์อื่นที่วัดมูลค่าเป็นตัวเงินได้ ที่ลดลงเนื่องจากนำไปใช้จ่ายไปในรายการต่างๆ ได้แก่

2.1 รายจ่ายจากการประกอบอาชีพ เช่น ซื้อสินค้า ซื้อวัตถุดิบ จ่ายค่าแรงงาน

2.2 รายจ่ายประจำวัน เช่น ค่าอาหาร ค่าเดินทาง ค่าน้ำมันรถ

2.3 รายจ่ายประจำเดือน เช่น ค่าเช่าที่พักอาศัย ค่าเสื้อผ้า เครื่องประดับ ค่าयरักษาโรค ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์

2.4 รายจ่ายทางสังคม เช่น ทำบุญอุทิศ ทำบุญทอดผ้าป่าสามัคคี เงินช่วยงานศพ เงินช่วยงานแต่งงาน เงินบริจาคการกุศลต่างๆ

2.5 รายจ่ายการศึกษา เช่น ค่าเล่าเรียน ค่าหนังสือตำรา เครื่องเขียน

2.6 รายจ่ายการลงทุน เช่น ให้ผู้อื่นกู้ยืมเงิน ซื้อเครื่องมือเครื่องใช้ โทรศัพท์ โทรทัศน์ รายจ่ายด้านการบันเทิง เช่น ค่าบัตรภาพยนตร์ บัตรคอนเสิร์ต

3. หนี้สิน หมายถึงภาระผูกพันที่ต้องใช้คืนในอนาคต แหล่งที่มาของหนี้สินได้แก่

3.1 การซื้อสินค้าหรือบริการเป็นเงินเชื่อ เช่าซื้อสินทรัพย์หรือผ่อนชำระเป็นงวด

3.2 เงินกู้ยืมจากบุคคลหรือหน่วยงานต่างๆ เช่น เงินกู้ยืมจากสหกรณ์หรือกองทุนต่างๆ เงินกู้ยืมจากเพื่อนฝูง

4. เงินคงเหลือ หมายถึง เงินสดที่เหลือจากการนำรายจ่ายไปหักออกจากรายรับ ถ้ารายรับมากกว่ารายจ่าย จะได้ผลลัพธ์เป็นบวก แสดงว่ามีเงินเหลือใช้ ตัวอย่างเช่น รายรับ 900 บาท รายจ่าย 700 บาท แสดงว่ามีเงินเหลือ 200 บาท แต่ถ้ารายจ่ายมากกว่ารายรับจะได้ผลลัพธ์ติดลบ แสดงว่าการใช้จ่ายในเดือนนั้นไม่สมดุล เป็นการใช้จ่ายที่เกินตัว เกินพอดี ตัวอย่างเช่น รายรับ 600 บาท รายจ่าย 700 บาท แสดงว่ามีเงินไม่พอใช้ ขาดไป 100 บาท ต้องไปกู้ยืมเงินมาจึงจะพอใช้ ในกรณีที่มีหนี้สิน เช่น ไปกู้ยืมเงินมา ก็จะต้องนำเงินกู้ยืมไปบวกเงินที่มีอยู่ด้วย และถ้าชำระคืนเงินต้นในเดือนนั้นก็จะต้องนำไปหักออก สามารถคำนวณเงินคงเหลือได้จากสมการ

$$\text{เงินคงเหลือ} = \text{รายรับ} - \text{รายจ่าย} + \text{หนี้สิน} - \text{ชำระหนี้}$$

3.3 กรมตรวจบัญชีสหกรณ์แนะนำทำบัญชี สร้างวินัยในครัวเรือน

จากการประชาสัมพันธ์เรื่อง กรมตรวจบัญชีสหกรณ์แนะนำประชาชนทำบัญชี สร้างวินัยในครัวเรือน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2561)

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์แนะนำประชาชนทำบัญชี สร้างวินัยในครัวเรือน

นายโอภาส ทองยงค์ อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กล่าวในโครงการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์แนะนำประชาชนทำบัญชี สร้างวินัยในครัวเรือนว่า การมีวินัยทางการเงินเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นในการวางแผนการดำเนินชีวิต ซึ่งปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหานี้ขึ้นในครัวเรือนและการประกอบอาชีพ มาเกิดจากการขาดการวิเคราะห์วางแผนทางการเงินที่ถูกต้อง การทำบัญชี จึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่ถือเป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาความเป็นอยู่ของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งไม่เพียงทำให้ทราบรายรับ – รายจ่าย และข้อมูลทางการเงินเท่านั้น แต่ข้อมูลทางบัญชีสามารถนำมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจและการพัฒนาในด้านต่างๆ ให้ผู้ทำบัญชีสามารถดำรงชีวิตได้อย่างประสบความสำเร็จ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในฐานะหน่วยงานที่ขับเคลื่อนการส่งเสริมการทำบัญชีมาโดยตลอด เพื่อให้เกษตรกรสามารถทำบัญชีได้ ใช้ข้อมูลเป็น สามารถวางแผนการลงทุนและการผลิตได้ดียิ่งขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมการทำบัญชีครัวเรือนเพื่อให้ประชาชนได้รู้รายรับ-รายจ่าย สามารถนำข้อมูลที่ได้รับไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนในครอบครัวและชุมชน ซึ่งจากการลงพื้นที่ไปสอนบัญชีให้กับประชาชนในชุมชนต่างๆ พบว่า เกษตรกรและประชาชนส่วนมากยังขาดวินัยในการใช้จ่ายหรือวินัยในการดำเนินชีวิต ทำให้ไม่ทราบว่าควรจะใช้จ่ายเท่าใดถึงจะสมดุล ไม่เกิดหนี้สิน และเหมาะสมกับรายได้ที่ได้รับหรือใช้ให้เหมาะสมกับการประกอบอาชีพ

ภาพที่ 2.4 นายโอภาส ทองยงค์ อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในโครงการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์แนะนำประชาชนทำบัญชีฯ

อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กล่าวอีกว่า การสร้างวินัยทางการเงินสามารถเกิดขึ้นได้หาก รู้จักการทำบัญชี ซึ่งผู้ที่สนใจและมีความประสงค์จะทำบัญชี สามารถติดต่อหน่วยงานของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ เพื่อประสานงานกับสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ประจำจังหวัด ในสังกัดกรม ตรวจบัญชีสหกรณ์ เพื่อให้คำแนะนำและดำเนินการจัดหาครูบัญชีเข้าไปสอนการทำบัญชีในพื้นที่ได้ หรือสามารถติดต่อมาที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์โดยตรงได้ที่เบอร์ฮอตไลน์ ๐๒-๐๑๖-๘๘๘๘ ทั้งนี้ หากไม่สะดวกมารับสมุดบัญชีของกรมฯ สามารถทำสมุดบัญชีเองได้ โดยการตีตารางอย่างง่าย แบ่งเป็นรายรับและรายจ่าย คิดและวิเคราะห์ด้วยตัวเองว่าควรลดหรือเพิ่มอะไร ซึ่งจะช่วยให้เกิด การจัดระเบียบวินัย ในการใช้จ่าย

"ความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ข้อมูลทางบัญชีจะส่งผลให้เกิดช่องทางในการออม และเพิ่มรายได้ นำไปสู่ความสุขที่เกิดจากความพอเพียงในชีวิต ถ้าพี่น้องเกษตรกรรู้จักการทำบัญชี โดยบันทึกบัญชีทุกวัน ต่อไปการทำอาชีพการเกษตรทุกอย่าง เราจะรู้ความเหมาะสม รู้เวลา รู้ว่า เวลาใดผลิตผลจะขายได้ราคา เวลาใดจะเกิดภัยธรรมชาติบ่อยๆ ก็หยุดปลูกไปทำอย่างอื่นก่อน เมื่อ ทำบัญชีติดต่อกันจะเห็นทุกอย่างและสามารถกำหนดแผนการประกอบอาชีพและแผนในการดำเนิน ชีวิต เป็นการสร้างวินัยให้ตนเองและครอบครัว"อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์กล่าว

ในการนี้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้จัดทำ “สมุดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน สมุดต้นทุน ประกอบอาชีพ” เพื่อแจกจ่ายให้เกษตรกรและประชาชนทั่วไปได้ดำเนินการจัดทำบัญชีครัวเรือน ดังภาพที่ 2.5 หน้า 20 ถึงภาพที่ 2.20 หน้า 28 (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2555)

ภาพที่ 2.5 สมุดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน สมุดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ (1)

“...เพียงแต่เราขุดรู้วิธีการจดบันทึกวางรับรายจ่ายในแต่ละวัน
เมื่อถึงสิ้นเดือนก็นำรายรับรายจ่ายนี้มาหักลบกันครึ่งหนึ่ง
หากทำเช่นนี้จนจำกันได้ทุกเดือน
ผู้จดบันทึกจะสามารถรู้ความเป็นไปในครอบครัวได้ชัดเจนจริง
...นอกจากนั้น ยังสามารถรู้ทันทีที่พอเงินทองของเรามีได้อย่างแท้จริง
สามารถรู้ได้ว่า อาชีพไหนทำอยู่สร้างกำไรได้จนกระทั่งหรือไม่
หรือมีค่าใช้จ่ายได้มากเกินไป ที่ควรต้องปรับปรุงให้ลดลง
เพื่อให้มีกำไรมากขึ้น แต่ที่สำคัญที่สุดคือ
สามารถรู้ได้ว่าควรจะขายหรือลดขนาดของหนึ่งในอนาคต
ซึ่งก็หมายความว่า คนที่รู้วิชาบัญชีไม่เพียงว่า
จะสามารถบ่งหาชีวิตครอบครัวให้ก้าวไปในอนาคตได้อย่างมั่นคง
ปราศจากการล่มสลายหรือมีโอกาสล้มเหลว เหมื่อนนี้จึงการมีความสามารถพิเศษ
สามารถคาดการณ์ในอนาคตได้แน่นอน
และเมื่ออนาคตประสบความสำเร็จเป็นอันแน่นอน
ประเทศชาติก็จะก้าวต่อไปข้างหน้าด้วยความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ...”

พระเทพวราสารักษ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
ตีพิมพ์โดยหนังสือพิมพ์บางกอกทูเดย์ ๒๕๔๔

ภูมิปัญญาทางบัญชี สร้างวิถีสู่อนาคต

- 1
สมัครใจเข้าร่วมโครงการ :
ลงทะเบียนเพื่อรับการฝึกอบรม
- 2
ต้องเข้าอบรม : ตั้งใจเรียนรู้การทำบัญชี
ผู้ลงบัญชี - ช่างไม้เรือน, สุนัขต้นทุเรียนประกอบอาหาร
- 3
ต้องลงมือทำบัญชี :
ทำบัญชีกับที่อบรม - ช่างปูน
- 4
รู้การรับ :
ได้เงินมาจากไหน เท่าไร
- 5
รู้รายจ่าย :
ใช้จ่ายเป็นค่าอะไร เช่น ค่ารถ ค่ารถรายจ่าย ลดค่าใช้จ่ายปูนเปียก
- 6
รู้ต้นทุน ค่าไร(ขาดทุน) :
ลงทุนเท่าไร ขายได้เท่าไร มีกำไรหรือไม่
- 7
รู้หนี้สิน :
วางแผนชำระหนี้ให้ทันตามกำหนด
- 8
รู้กำไร :
รู้กำไรขาดทุน ทำได้เท่าไร

ภาพที่ 2.6 สมุดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน สมุดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ (2)

บัญชี กับ ทรัพย์สินของเศรษฐกิจพอเพียง

แก้ปัญหา

- ปัญหาที่เจ้าของต้องเจอ
- ใช้จ่ายอย่างไม่เหมาะสม
- ใช้จ่ายอย่างไม่เป็นระเบียบ
- ใช้จ่ายอย่างไม่เป็นสัดส่วน
- ใช้จ่ายอย่างไม่เป็น

รู้รายได้ รู้รายจ่าย

ส่วนเกินไปจ่าย

ทาสายกลาง

พอประมาณ

มีเหตุผล

มีภูมิคุ้มกัน ไม่ทำเกิน

แบ่งใช้ตามรู้ (รายได้ - รายจ่าย)

แบ่งใช้ตามธรรม (รายได้ - รายจ่าย - ค่าใช้จ่าย ตามสมควร)

มีพอใช้

- ไม่ใช้เกินรายได้นี้ รายจ่าย
- ไม่ใช้เกินรายจ่ายนี้ รายจ่าย
- ค่าใช้จ่าย
- ค่าใช้จ่ายตามสมควร

รู้ภูมิคุ้มกัน

Security Budget

มีเงินพอออม

- รายจ่ายตามสมควรตามสมควร
- ใช้จ่ายตามสมควร
- ใช้จ่ายตามสมควร
- ใช้จ่ายตามสมควร
- ใช้จ่ายตามสมควร

รู้ต้นทุน

Value for Money

ชีวิต เศรษฐกิจ สังคม

ลงสู่

สมดุล มั่นคง ช่างฝัน

สมุดบัญชีซีบี - จ่ายในครัวเรือน

ใช้บันทึกรายการที่ครัวเรือนจ่ายไปเป็นเงิน ทั้งในครัวเรือนและการไปภายนอกครัวเรือน

วิธีการลงบัญชีซีบี - จ่ายในครัวเรือน

ใช้ในวันเสาร์ - อาทิตย์

1. วันที่ 1 เดือน ปี
2. วันที่ 2 เดือน ปี
3. วันที่ 3 เดือน ปี

1. วันที่ 1 เดือน ปี
2. วันที่ 2 เดือน ปี
3. วันที่ 3 เดือน ปี

แบบฟอร์ม

วัน เดือน ปี	รายการ	วันที่	วันที่	วันที่
1	2	3		
ลงวัน เดือน ปี	ลงรายการ	ลงรายวัน		

1. วันที่ 1 เดือน ปี
2. วันที่ 2 เดือน ปี
3. วันที่ 3 เดือน ปี

ภาพที่ 2.7 สมุดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน สมุดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ (3)

[illegible]

ภาพที่ 2.8 สมุดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน สมุดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ (4)

[illegible]

ภาพที่ 2.9 สมุดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน สมุดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ (5)

การคิดกำไร-ขาดทุนจากการประกอบอาชีพ	ทำนา
ระหว่างวันที่	ถึงวันที่
รายได้ พื้นที่ ไร่ - ขายข้าวเปลือก (.....ก.ก.) บาท - ขายฟางข้าว (.....ก.ก.) บาท - บาท หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย - ค่าไถ่ บาท - ค่าพันธุ์ข้าว บาท - ค่าปุ๋ย บาท - ค่ายาปราบศัตรูพืช บาท - ค่าแรงงานเก็บเกี่ยวข้าว บาท - ค่าน้ำมันเครื่องสูบน้ำ บาท - ค่าขนส่ง บาท - ดอกเบี้ยเงินกู้ บาท - บาท - บาท - บาท - คิดค่าแรงงานตนเอง บาท - คิดรายจ่ายอื่นที่ควรเฉลี่ยต่อการผลิต บาท หัก ปุ๋ย...../..... คงเหลือ บาท กำไร (ขาดทุน) บาท	รายจ่ายของเงินที่ควรเฉลี่ยต่อการผลิต = อุปกรณ์ / สิ่งปลูกสร้าง อายุการใช้งาน (1) บาท = บาท = บาท (2) บาท = บาท = บาท รวมรายจ่ายของเงินที่ควรเฉลี่ยต่อการผลิต (1+2) บาท

การคิดกำไร-ขาดทุนจากการประกอบอาชีพ	ทำสวนยาง
ระหว่างวันที่	ถึงวันที่
รายได้ พื้นที่ ไร่ - ขายยางแผ่น (.....ก.ก.) บาท - ขายเศษยาง (.....ก.ก.) บาท - บาท หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย - ค่าพันธุ์ยาง บาท - ค่าปุ๋ย บาท - ค่ายาปราบศัตรูพืช บาท - ค่าแรงงานปลูกต้นยาง บาท - ค่าแรงงานเก็บน้ำยาง บาท - ค่าขนส่ง บาท - ดอกเบี้ยเงินกู้ บาท - บาท - บาท - บาท - คิดค่าแรงงานตนเอง บาท - คิดรายจ่ายอื่นที่ควรเฉลี่ยต่อการผลิต บาท หัก ปุ๋ย...../..... คงเหลือ บาท กำไร (ขาดทุน) บาท	รายจ่ายของเงินที่ควรเฉลี่ยต่อการผลิต = อุปกรณ์ / สิ่งปลูกสร้าง อายุการใช้งาน (1) บาท = บาท = บาท (2) บาท = บาท = บาท รวมรายจ่ายของเงินที่ควรเฉลี่ยต่อการผลิต (1+2) บาท

ภาพที่ 2.12 สมุดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน สมุดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ (8)

การคิดกำไร-ขาดทุนจากการประกอบอาชีพ	ทำไร่ข้าวโพด
ระหว่างวันที่	ถึงวันที่
รายได้ พื้นที่ ไร่ - ขายข้าวโพด (.....ก.ก.) บาท - บาท หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย - ค่าไถ่ บาท - ค่าพันธุ์ข้าวโพด บาท - ค่าปุ๋ย บาท - ค่ายาปราบศัตรูพืช บาท - ค่าแรงงานปลูกข้าวโพด บาท - ค่าแรงงานเก็บเกี่ยวข้าวโพด บาท - ค่าขนส่ง บาท - ดอกเบี้ยเงินกู้ บาท - บาท - บาท - บาท - คิดค่าแรงงานตนเอง บาท - คิดรายจ่ายอื่นที่ควรเฉลี่ยต่อการผลิต บาท หัก ปุ๋ย...../..... คงเหลือ บาท กำไร (ขาดทุน) บาท	รายจ่ายของเงินที่ควรเฉลี่ยต่อการผลิต = อุปกรณ์ / สิ่งปลูกสร้าง อายุการใช้งาน (1) บาท = บาท = บาท (2) บาท = บาท = บาท รวมรายจ่ายของเงินที่ควรเฉลี่ยต่อการผลิต (1+2) บาท

การคิดกำไร-ขาดทุนจากการประกอบอาชีพ	ทำสวนผัก
ระหว่างวันที่	ถึงวันที่
รายได้ พื้นที่ ไร่ - ขายผัก (.....ก.ก.) บาท - บาท หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย - ค่าไถ่ บาท - ค่าพันธุ์ผัก บาท - ค่าปุ๋ย บาท - ค่ายาปราบศัตรูพืช บาท - ค่าน้ำมันเครื่องสูบน้ำ บาท - ค่าขนส่ง บาท - ดอกเบี้ยเงินกู้ บาท - บาท - บาท - บาท - คิดค่าแรงงานตนเอง บาท - คิดรายจ่ายอื่นที่ควรเฉลี่ยต่อการผลิต บาท หัก ปุ๋ย...../..... คงเหลือ บาท กำไร (ขาดทุน) บาท	รายจ่ายของเงินที่ควรเฉลี่ยต่อการผลิต = อุปกรณ์ / สิ่งปลูกสร้าง อายุการใช้งาน (1) บาท = บาท = บาท (2) บาท = บาท = บาท รวมรายจ่ายของเงินที่ควรเฉลี่ยต่อการผลิต (1+2) บาท

ภาพที่ 2.13 สมุดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน สมุดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ (9)

การคิดกำไร-ขาดทุนจากการประกอบอาชีพ เลี้ยงโคนม	ระหว่างวันที่	ถึงวันที่
รายได้		
- ขายนมดิบ (.....ก.ก.)		บาท
- ขายมูลโค (.....ก.ก.)		บาท
-		บาท
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		
- ค่าอาหารโค		บาท
- ค่าเมล็ดพันธุ์หญ้า		บาท
- ค่าวัคซีนและยา		บาท
- ค่าวัสดุทำความสะอาด		บาท
- ค่าขนส่ง		บาท
- ดอกเบี้ยเงินกู้		บาท
-		บาท
-		บาท
-		บาท
-		บาท
- คิดค่าแรงงานตนเอง		บาท
- คิดรายจ่ายอื่นที่ควรเฉลี่ยต่อการผลิต		บาท
-		บาท
หัก อาหารโคคงเหลือ		บาท
กำไร (ขาดทุน)		บาท
รายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการผลิต = $\frac{\text{อุปกรณ์ / สิ่งปลูกสร้าง}}{\text{อายุการใช้งาน}}$ (1) บาท (2) บาท = บาท (รอบ) = บาท (รอบ) = บาทต่อรอบ = บาทต่อรอบ รวมรายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการผลิต (1+2) บาท		

การคิดกำไร-ขาดทุนจากการประกอบอาชีพ เลี้ยงไก่	ระหว่างวันที่	ถึงวันที่
รายได้		
- ขายไก่ (.....ก.ก.)		บาท
- ขายมูลไก่ (.....ก.ก.)		บาท
-		บาท
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		
- ค่าลูกไก่		บาท
- ค่าอาหารไก่		บาท
- ค่าวัคซีนและยา		บาท
- ค่าไฟฟ้าและน้ำประปา		บาท
- ค่าขนส่ง		บาท
- ดอกเบี้ยเงินกู้		บาท
-		บาท
-		บาท
-		บาท
-		บาท
- คิดค่าแรงงานตนเอง		บาท
- คิดรายจ่ายอื่นที่ควรเฉลี่ยต่อการผลิต		บาท
-		บาท
หัก อาหารโคคงเหลือ		บาท
กำไร (ขาดทุน)		บาท
รายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการผลิต = $\frac{\text{อุปกรณ์ / สิ่งปลูกสร้าง}}{\text{อายุการใช้งาน}}$ (1) บาท (2) บาท = บาท (รอบ) = บาท (รอบ) = บาทต่อรอบ = บาทต่อรอบ รวมรายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการผลิต (1+2) บาท		

ภาพที่ 2.14 สมุดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน สมุดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ (10)

การคิดกำไร-ขาดทุนจากการประกอบอาชีพ เลี้ยงปลาก	ระหว่างวันที่	ถึงวันที่
รายได้		
- ขายปลา (.....ก.ก.)		บาท
-		บาท
-		บาท
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		
- ซื้อพันธุ์ปลา		บาท
- ซื้ออาหารปลา		บาท
- ค่ากำจัดเชื้อโรคปลา		บาท
- ค่าจ้างคนเลี้ยงปลา		บาท
- ค่าขนส่ง		บาท
- ดอกเบี้ยเงินกู้		บาท
-		บาท
-		บาท
-		บาท
-		บาท
- คิดค่าแรงงานตนเอง		บาท
- คิดรายจ่ายอื่นที่ควรเฉลี่ยต่อการผลิต		บาท
-		บาท
หัก อาหารปลา /		บาท
กำไร (ขาดทุน)		บาท
รายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการผลิต = $\frac{\text{อุปกรณ์ / สิ่งปลูกสร้าง}}{\text{อายุการใช้งาน}}$ (1) บาท (2) บาท = บาท (รอบ) = บาท (รอบ) = บาทต่อรอบ = บาทต่อรอบ รวมรายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการผลิต (1+2) บาท		

การคิดกำไร-ขาดทุนจากการประกอบอาชีพ ทำฟาร์มเห็ด	ระหว่างวันที่	ถึงวันที่
รายได้		
- ขายเห็ด (.....ก.ก.)		บาท
-		บาท
-		บาท
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		
- ค่าเชื้อเห็ด		บาท
- ค่าเชื้อ/วัสดุเพาะเห็ด		บาท
- ค่าไฟฟ้าและน้ำ		บาท
- ค่าซ่อมโรงเห็ด		บาท
- ค่าขนส่ง		บาท
- ดอกเบี้ยเงินกู้		บาท
-		บาท
-		บาท
-		บาท
-		บาท
- คิดค่าแรงงานตนเอง		บาท
- คิดรายจ่ายอื่นที่ควรเฉลี่ยต่อการผลิต		บาท
-		บาท
หัก เชื้อเห็ด /		บาท
กำไร (ขาดทุน)		บาท
รายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการผลิต = $\frac{\text{อุปกรณ์ / สิ่งปลูกสร้าง}}{\text{อายุการใช้งาน}}$ (1) บาท (2) บาท = บาท (รอบ) = บาท (รอบ) = บาทต่อรอบ = บาทต่อรอบ รวมรายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการผลิต (1+2) บาท		

ภาพที่ 2.15 สมุดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน สมุดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ (11)

การคิดกำไร-ขาดทุนจากการประกอบอาชีพ <u>ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมโดยขายรังไหม</u> ระหว่างวันที่..... ถึงวันที่.....	การคิดกำไร-ขาดทุนจากการประกอบอาชีพ <u>ปลูกมันสำปะหลัง</u> ระหว่างวันที่..... ถึงวันที่.....												
รายได้ - ขายรังไหม (..... ก.ก.) บาท หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย - ค่าเตรียมดิน บาท - ค่ากิ่งพันธุ์หม่อน บาท - ค่าปุ๋ย บาท - ค่าปูนขาว บาท - ค่าวัสดุการเกษตร บาท - ค่าใช้ไหม บาท - บาท - ดอกเบี้ยเงินกู้ บาท - คิดค่าแรงงานตนเอง บาท - คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ย บาท หัก ปัจจัยการผลิตคงเหลือ บาท กำไร (ขาดทุน) บาท	พื้นที่.....ไร่ รายได้ - ขายหัวมันสำปะหลัง (..... ก.ก.) บาท - ขายต้นพันธุ์มันสำปะหลัง (..... ต้น) บาท หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย - ค่าเช่าที่ดิน บาท - ค่าไถเตรียมดิน บาท - ค่าต้นพันธุ์มันสำปะหลัง บาท - ค่าปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช บาท - ค่าแรงงาน บาท - ค่าขนส่ง บาท - บาท - ดอกเบี้ยเงินกู้ บาท - คิดค่าแรงงานตนเอง บาท - คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการผลิต บาท หัก ปัจจัยการผลิตคงเหลือ บาท กำไร (ขาดทุน) บาท												
รายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการผลิต = $\frac{\text{อุปกรณ์ / สิ่งปลูกสร้าง}}{\text{อายุการใช้งาน}}$ <table style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;">(1) บาท</td> <td style="width: 50%;">(2) บาท</td> </tr> <tr> <td>= บาท</td> <td>= บาท</td> </tr> <tr> <td>= บาทต่อรอบ</td> <td>= บาทต่อรอบ</td> </tr> </table> รวมรายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการผลิต (1+2) บาท	(1) บาท	(2) บาท	= บาท	= บาท	= บาทต่อรอบ	= บาทต่อรอบ	รายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการผลิต = $\frac{\text{อุปกรณ์ / สิ่งปลูกสร้าง}}{\text{อายุการใช้งาน}}$ <table style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;">(1) บาท</td> <td style="width: 50%;">(2) บาท</td> </tr> <tr> <td>= บาท</td> <td>= บาท</td> </tr> <tr> <td>= บาทต่อรอบ</td> <td>= บาทต่อรอบ</td> </tr> </table> รวมรายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการผลิต (1+2) บาท	(1) บาท	(2) บาท	= บาท	= บาท	= บาทต่อรอบ	= บาทต่อรอบ
(1) บาท	(2) บาท												
= บาท	= บาท												
= บาทต่อรอบ	= บาทต่อรอบ												
(1) บาท	(2) บาท												
= บาท	= บาท												
= บาทต่อรอบ	= บาทต่อรอบ												

ภาพที่ 2.16 สมุดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน สมุดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ (12)

การคิดกำไร-ขาดทุนจากการประกอบอาชีพ <u>ปลูกกล้วยหอม</u> ระหว่างวันที่..... ถึงวันที่.....	การคิดกำไร-ขาดทุนจากการประกอบอาชีพ <u>ผลิตปุ๋ยอินทรีย์</u> ระหว่างวันที่..... ถึงวันที่.....												
พื้นที่.....ไร่ รายได้ - ขายกล้วยหอม (..... ก.ก.) บาท - ขายหน่อพันธุ์ (..... หน่อ) บาท หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย - ค่าเตรียมดิน บาท - ค่าหน่อพันธุ์ บาท - ค่าจ้างแรงงาน บาท - ค่าปุ๋ย บาท - ค่าน้ำมัน บาท - ค่าตัดหญ้า/แต่งใบ บาท - ค่าถุงห่อกล้วย บาท - ค่าไม้ค้ำต้นกล้วย บาท - บาท - คิดค่าแรงงานตนเอง บาท - คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการผลิต บาท หัก ปัจจัยการผลิตคงเหลือ บาท กำไร (ขาดทุน) บาท	พื้นที่.....ไร่ รายได้ - ขายปุ๋ย (..... ก.ก.) บาท - บาท หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย - ค่าแรงงาน บาท - ค่าเมล็ดหัว บาท - ค่าแกลบคั่ว บาท - ค่ากากน้ำตาล บาท - ค่าถุงใส่ปุ๋ย บาท - บาท - บาท - บาท - บาท - คิดค่าแรงงานตนเอง บาท - คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการผลิต บาท หัก ปัจจัยการผลิตคงเหลือ บาท กำไร (ขาดทุน) บาท												
รายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการผลิต = $\frac{\text{อุปกรณ์ / สิ่งปลูกสร้าง}}{\text{อายุการใช้งาน}}$ <table style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;">(1) บาท</td> <td style="width: 50%;">(2) บาท</td> </tr> <tr> <td>= บาท</td> <td>= บาท</td> </tr> <tr> <td>= บาทต่อรอบ</td> <td>= บาทต่อรอบ</td> </tr> </table> รวมรายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการผลิต (1+2) บาท	(1) บาท	(2) บาท	= บาท	= บาท	= บาทต่อรอบ	= บาทต่อรอบ	รายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการผลิต = $\frac{\text{อุปกรณ์ / สิ่งปลูกสร้าง}}{\text{อายุการใช้งาน}}$ <table style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;">(1) บาท</td> <td style="width: 50%;">(2) บาท</td> </tr> <tr> <td>= บาท</td> <td>= บาท</td> </tr> <tr> <td>= บาทต่อรอบ</td> <td>= บาทต่อรอบ</td> </tr> </table> รวมรายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการผลิต (1+2) บาท	(1) บาท	(2) บาท	= บาท	= บาท	= บาทต่อรอบ	= บาทต่อรอบ
(1) บาท	(2) บาท												
= บาท	= บาท												
= บาทต่อรอบ	= บาทต่อรอบ												
(1) บาท	(2) บาท												
= บาท	= บาท												
= บาทต่อรอบ	= บาทต่อรอบ												

ภาพที่ 2.17 สมุดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน สมุดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ (13)

การคิดกำไร-ขาดทุนจากการประกอบอาชีพ ระหว่างวันที่ ถึงวันที่	การคิดกำไร-ขาดทุนจากการประกอบอาชีพ ระหว่างวันที่ ถึงวันที่
รายได้ - บาท - บาท - บาท หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย - บาท - บาท - บาท - บาท - บาท - บาท - บาท - บาท - บาท - บาท - บาท - บาท - บาท - บาท - บาท - บาท - คิดค่าแรงงานตนเอง บาท - คิดรายจ่ายอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการผลิต บาท - บาท - บาท หัก ป้าย..... / คงเหลือ บาท กำไร (ขาดทุน) บาท	รายได้ - บาท - บาท - บาท หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย - บาท - บาท - บาท - บาท - บาท - บาท - บาท - บาท - บาท - บาท - บาท - บาท - บาท - บาท - บาท - บาท - บาท - คิดค่าแรงงานตนเอง บาท - คิดรายจ่ายอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการผลิต บาท - บาท - บาท หัก ป้าย..... / คงเหลือ บาท กำไร (ขาดทุน) บาท
รายจ่ายของสินค้าหรือถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต = $\frac{\text{อุปกรณ์} / \text{ถึงมูลค่าสร้างอายุการใช้งาน}}{(1) \dots\dots\dots}$ = บาท = บาท = บาทต่อรอบ	รายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต = $\frac{\text{อุปกรณ์} / \text{ถึงมูลค่าสร้างอายุการใช้งาน}}{(2) \dots\dots\dots}$ = บาท = บาท = บาทต่อรอบ
รวมรายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต (1+2) บาท	รวมรายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต (1+2) บาท

ภาพที่ 2.18 สมุดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน สมุดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ (14)

บันทึกช่วยจำ

3 คิด 4 รู้

ด้วยการทำบัญชี

คิดหลักบัญชี	รู้ถึงกำหนดของตนเอง สร้างนิสัยการออม
คิดปะปนปะต่อ	รู้หนี้สิน ได้ประเภทหนี้ เปรียบเทียบบรายได้ รายจ่าย ฝึกนิสัยการใช้จ่ายเงิน
คิดจำนวน	รู้ว่าได้ รู้รายจ่าย ลงมือทำบัญชีประจำวัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

เพื่อสร้างภูมิปัญญาทางบัญชีแก่คนอุดรธานี

ภาพที่ 2.19 สมดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน สมดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ (15)

ภาพที่ 2.20 สมุดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน สมุดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ (16)

นอกจากสมุดบัญชีครัวเรือนข้างต้นแล้ว กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ยังมีการจัดทำและเผยแพร่คู่มือบัญชีกลุ่มผู้ผลิตหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นโครงการบัญชีสำหรับกลุ่มผู้ผลิตหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ตามนโยบายรัฐบาล (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2558)

ภาพที่ 2.21 คู่มือบัญชีกลุ่มผู้ผลิตหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

4. ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมภายใน

ตามทฤษฎีความรู้เกี่ยวกับการควบคุมภายใน มีหัวข้อย่อย 3 หัวข้อ ได้แก่

- 4.1 ความหมายของการควบคุมภายใน
- 4.2 วัตถุประสงค์และเป้าหมาย
- 4.3 ลักษณะของระบบการควบคุมภายในที่ดี

ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมภายในทั้ง 3 หัวข้อข้างต้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ความหมายของการควบคุมภายใน

สมาคมผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (AICPA) ได้ให้ความหมายคำว่า การควบคุมภายในไว้ดังนี้ (จันทนา สาขารกร, นิพนธ์ เหมโชคชัยชนะ, และ ศิลพร ศรีจันทเพชร. 2554, หน้า 2-2)

“การควบคุมภายใน คือ แผนการจัดหน่วยงาน วิธีปฏิบัติงานที่ประสานความสัมพันธ์และ มาตรการต่างที่กิจการกำหนดขึ้น และถือปฏิบัติภายในองค์กร เพื่อปกป้องรักษาทรัพย์สินของ กิจการ รวมทั้งสอบทานความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูลทางการบัญชี เพิ่มพูนประสิทธิภาพใน การดำเนินงาน และส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามนโยบายที่ฝ่ายบริหารได้กำหนดไว้”

4.2 วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

ระบบการควบคุมภายใน ประกอบด้วยนโยบายและวิธีปฏิบัติงานที่กำหนดขึ้นในองค์กร เพื่อให้ความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่ากิจการจะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ในเรื่องต่อไปนี้

- 1) ด้านการดำเนินงาน (Operation) โดยมีมุ่งหมายให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุ้มค่า ด้วยการกำกับการใช้ทรัพยากรทุกประเภทให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายที่ผู้บริหารกำหนดไว้ และให้ปลอดจากการกระทำทุจริตของพนักงาน หรือผู้บริหาร และหากมีความเสียหายเกิดขึ้นก็ช่วยให้ทราบถึงความเสียหายนั้นได้โดยเร็วที่สุด
- 2) ด้านการรายงานทางการเงิน (Financial Reporting) รายงานทางการเงินหรืองบ การเงินไม่ว่าจะเป็นรายงานที่ใช้ภายในหรือภายนอกองค์กรต่างต้องมีความเชื่อถือได้และทันเวลา มี คุณภาพเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา ตัดสินใจทางธุรกิจของนัก บริหาร เจ้าหนี้ ผู้ถือหุ้น และผู้ลงทุนทั่วไป
- 3) ด้านการปฏิบัติให้เป็นไปตาม กฎ ระเบียบ และนโยบาย (Compliance with Application Laws and Regulations) การปฏิบัติงานหรือดำเนินธุรกิจให้สอดคล้อง หรือเป็นไป ตามบทบัญญัติ ข้อกำหนดของกฎหมาย นโยบาย ข้อบังคับ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน หรือการดำเนินธุรกิจนั้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดผลเสียหายใดๆ จากการละเว้นการปฏิบัติให้เป็นไป ตามกฎ ระเบียบเหล่านั้น

จากวัตถุประสงค์ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าบางครั้งในการจัดการควบคุมภายในสามารถแยกแยะวัตถุประสงค์ได้ชัดเจน แต่บางกรณีก็มีวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกัน ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องตัดสินใจว่า จะกำหนดมาตรการการควบคุมภายในเพื่อวัตถุประสงค์อะไรต้องการเน้นชัดว่าเพื่อวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่งเพียงอย่างเดียว หรือต้องการจัดให้มีระบบการควบคุมภายในเพื่อวัตถุประสงค์หลายประการที่สัมพันธ์กัน

4.3 ลักษณะของระบบการควบคุมภายในที่ดี

การควบคุมภายในของธุรกิจมักจะแตกต่างกันไปตามประเภทของการดำเนินธุรกิจ แต่โดยทั่วไปแล้ว การควบคุมภายในที่ดีจะมีลักษณะที่เหมือนกัน ดังนี้ (จันทนา สาขากร, นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ, และ ศิลพร ศรีจันทพร. 2554, หน้า 2-31)

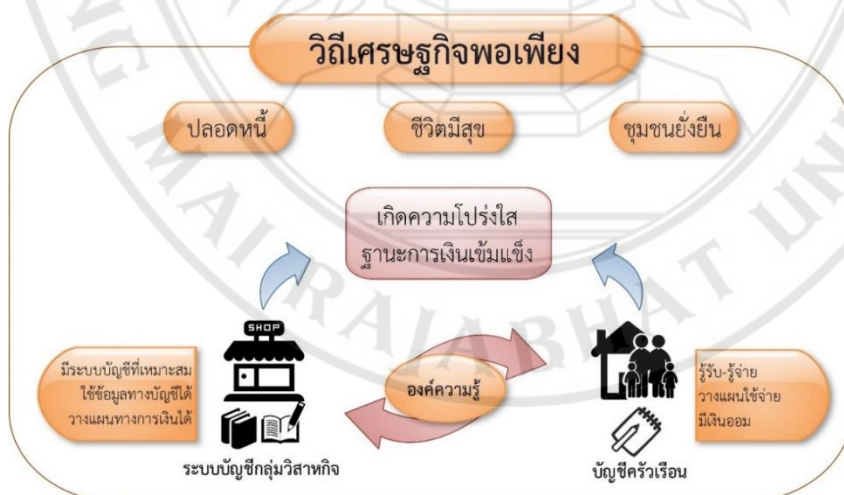
- 1) มีแผนจัดแบ่งส่วนงาน ซึ่งกำหนดความรับผิดชอบของงานด้านต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน โดยมีหลักสำคัญคือ การไม่ให้พนักงานคนใดคนหนึ่งคุมงานหรือปฏิบัติงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงคนเดียว ตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุด เพราะจะเป็นการเปิดโอกาสให้มีการทุจริตได้ง่าย หรือหากมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นก็ไม่มีใครทราบหรือแก้ไขได้ทันเวลา ดังนั้น ในแผนจัดแบ่งส่วนงานจึงต้องแยกงานด้านปฏิบัติการการดูแลรักษาทรัพย์สินการบัญชีและการตรวจสอบภายใน ให้เป็นอิสระจากกัน เพื่อให้มีการควบคุมสอบทานกันได้ แต่ในขณะเดียวกันก็ให้มีการประสานงานที่ดีด้วย
- 2) มีระบบการควบคุมทางบัญชีที่ดี คือ มีการอนุมัติรายการบัญชี คู่มือการบัญชี มีการควบคุมโดยงบประมาณและระบบต้นทุนที่เหมาะสม เพื่อให้การรวบรวมข้อมูลทางบัญชีเป็นไปอย่างถูกต้องเรียบร้อยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ มีการใช้งบประมาณเพื่อควบคุมการปฏิบัติงานสำหรับเอกสารประกอบรายการบัญชีและแบบพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องควรมีหมายเลขเรียงลำดับกำกับเพื่อให้สามารถควบคุมได้ และใช้เป็นหลักในการประมวลข้อมูลทางบัญชี
- 3) มีแนวทางปฏิบัติงานที่ดี โดยกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของพนักงานแต่ละตำแหน่งไว้ อย่างครบถ้วนเป็นลายลักษณ์อักษร ตลอดจนวิธีปฏิบัติงาน การมอบหมายหน้าที่ และการกำหนดนโยบายต่างๆ เพื่อป้องกันความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน การโต้แย้งหรือปิดความรับผิดชอบของพนักงาน
- 4) ใช้เจ้าหน้าที่ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับความรับผิดชอบ การใช้เจ้าหน้าที่ที่เหมาะสมนี้จะเริ่มตั้งแต่การรับสมัครบุคคลเข้าทำงาน การเลื่อนตำแหน่ง และการฝึกอบรม ผู้ปฏิบัติงานที่มีคุณสมบัติและประสบการณ์ที่เหมาะสมเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างหนึ่งของผลสำเร็จของงาน เพราะกิจการอาจได้รับความเสียหายหากใช้เจ้าหน้าที่ที่มีคุณสมบัติไม่ตรงกับงานที่มอบหมาย หรือหากใช้เจ้าหน้าที่ที่มีคุณสมบัติสูงกว่างานที่ทำการจะเป็นการสูญเสียและไม่ประหยัด

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในกรอบแนวความคิดโครงการวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ด้านบัญชีการเงินตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านพระพุทธรบาทสี่รอย ตำบลสะลวง อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีกรอบแนวคิดที่ว่าชุมชนที่ยั่งยืนคือ วิถีชีวิตของสมาชิกชุมชนได้ดำเนินชีวิตมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี ครัวเรือนมีเงินออมและปลอดหนี้สิน ในการดำเนินการเพื่อให้เกิดเป้าหมายดังกล่าวข้างต้นนั้น จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายด้าน เช่น ด้านการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ ด้านการตลาดที่มีช่องทางการจัดจำหน่าย เป็นต้น

ในด้านของบัญชีการเงินสามารถดำเนินการได้สองส่วนได้แก่ **ส่วนที่หนึ่ง ระบบบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชน** เป้าหมายคือทำให้เกิดระบบบัญชีที่เหมาะสม กลุ่มสมาชิกสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางบัญชีการเงินได้ ตลอดจนนำข้อมูลบัญชีการเงินของกลุ่มวิสาหกิจเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จะส่งผลให้การเติบโตของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นไปอย่างมั่นคงตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง **ส่วนที่สอง บัญชีครัวเรือน** มีเป้าหมายคือให้แต่ละครัวเรือนรู้รายรับรายจ่ายของครัวเรือนของตนเอง เพื่อเห็นภาพสะท้อนพฤติกรรมการใช้จ่ายของตัวเอง จะทำให้ครัวเรือนปรับพฤติกรรมการใช้จ่ายของครัวเรือน ได้แก่ การลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น และหาช่องทางเพิ่มรายได้ ทำให้เกิดเงินออมในครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้น สามารถจ่ายชำระหนี้สินภาคครัวเรือนได้มากขึ้น จะส่งผลให้เกิดการปลอดหนี้ในภาคครัวเรือน สมาชิกในครัวเรือนจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

หลักการและองค์ความรู้ของระบบบัญชีทั้งสองจะมีความคล้ายคลึงกันหากหากสมาชิกชุมชนเกิดเข้าใจและมีองค์ความรู้การจัดทำบัญชีครัวเรือนแล้วจะสามารถนำไปปรับใช้กับระบบบัญชีกลุ่มวิสาหกิจได้ ทั้งในฐานะของผู้จัดทำบัญชีและผู้ใช้ข้อมูลทางบัญชี เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ อีกทั้งหากฐานะทางการเงินในภาคครัวเรือนเข้มแข็งขึ้นแล้วจะทำให้สมาชิกสามารถซื้อหุ้นเพิ่มทุนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้เพิ่มขึ้นด้วย โดยสามารถแสดงได้ดังภาพที่ 2.22 นี้

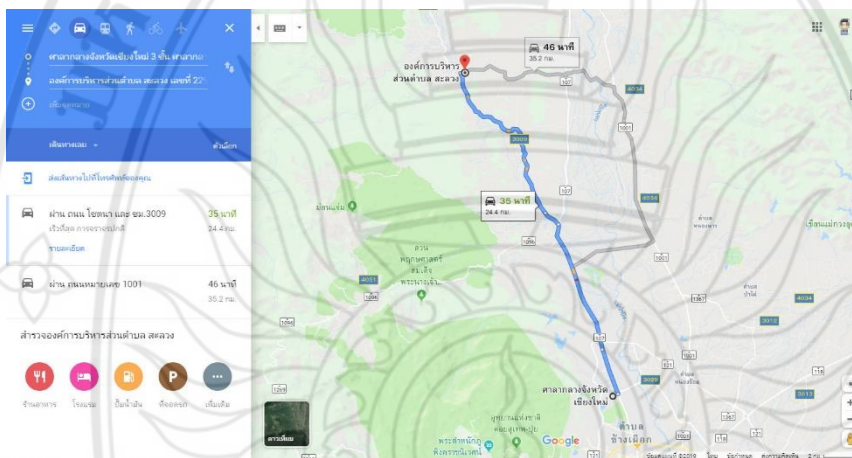
ภาพที่ 2.22 กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

6. ข้อมูลทั่วไปตำบลสะलग

จากข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลสะलग อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ มีข้อมูลสภาพทั่วไป และข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของตำบลสะलग อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลสะलग อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่, 2560)

6.1 ที่ตั้งตำบลสะलग

ตำบลสะलगตั้งอยู่ทางทิศเหนือของที่ว่าการอำเภอแม่ริม โดยห่างจากที่ว่าการอำเภอแม่ริม ประมาณ 12 กิโลเมตร ห่างจากศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ระยะทางประมาณ 24.4 กิโลเมตร

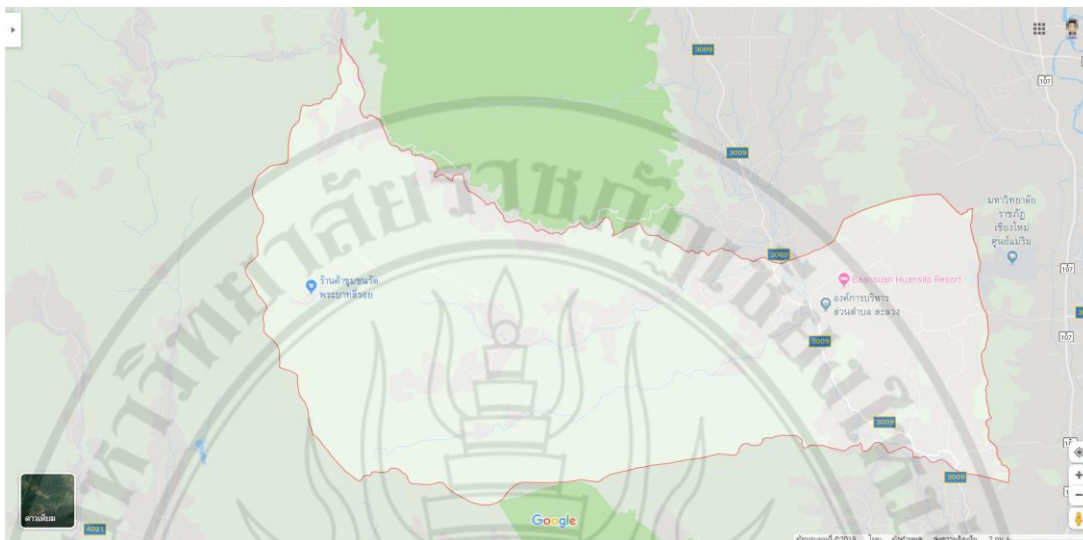
ภาพที่ 2.23 ระยะทางตำบลสะलगจากศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : <https://www.google.com/maps/dir/ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่...>

6.2 พื้นที่

พื้นที่ตำบลสะलग ประมาณ 118.389 ตารางกิโลเมตรหรือ 73,993.125 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อ	ตำบลสันป่ายาง อำเภอแม่แตง
ทิศใต้	ติดต่อ	ตำบลห้วยทรายและตำบลแม่แรม
ทิศตะวันออก	ติดต่อ	ตำบลช้างเหล็ก อำเภอแม่ริม
ทิศตะวันตก	ติดต่อ	ตำบลสะเมิงเหนือ อำเภอสะเมิง

ภาพที่ 2.24 พื้นที่ตำบลสะลง (มุมมองแผนที่)

ที่มา: <https://www.google.com/maps/place/ตำบล+สะลง+อำเภอแม่ริม+เชียงใหม่/...>

ภาพที่ 2.25 พื้นที่ตำบลสะลง (มุมมองดาวเทียม)

ที่มา: <https://www.google.com/maps/place/ตำบล+สะลง+อำเภอแม่ริม+เชียงใหม่/...>

6.3 ภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเชิงเขาและภูเขา มีลักษณะเป็นที่ราบสลับกับเนินเขาและภูเขา มีความลาดเอียงจากทิศตะวันตกไปทางทิศตะวันออก สภาพดินโดยทั่วไปจะมี ลักษณะเป็นดินร่วน ร้อยละ 65 ความอุดมสมบูรณ์ไม่แน่นอน ค่า ph 4.5 – 5.5 ซึ่ง เหมาะแก่การปลูกพืชไร่ ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ไม้ผล และอีกร้อยละ 35 เป็นดิน ภูเขา มีความลาดชันไม่เหมาะกับการเกษตร

6.4 จำนวนหมู่บ้าน

จำนวนหมู่บ้านตำบลสะलग มีหมู่บ้านทั้งหมด 8 หมู่บ้าน ได้แก่

- 1) หมู่ที่ 1 บ้านนาหูก เป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 3
- 2) หมู่ที่ 2 บ้านสะलगโน เป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 3
- 3) หมู่ที่ 3 บ้านบ้านสะलगนอก เป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 3
- 4) หมู่ที่ 4 บ้านกาดฮาว เป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 3
- 5) หมู่ที่ 5 บ้านเมืองกะ เป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 1
- 6) หมู่ที่ 6 บ้านพระพุทธรบาทสร้อย เป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 2
- 7) หมู่ที่ 7 บ้านห้วยส้มสุก เป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 1
- 8) หมู่ที่ 8 บ้านแม่กะเปียง – บ้านห้วยเต่ารุ เป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 1

จำนวนหมู่บ้านในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลสะलग เต็มทั้งหมู่บ้าน 8 หมู่

ตารางที่ 2.1 จำนวนหมู่บ้านและครัวเรือนของตำบลสะलग

หมู่ที่	หมู่บ้าน	ครัวเรือน
1	บ้านนาหูก	360
2	บ้านสะलगโน	257
3	บ้านสะलगนอก	578
4	บ้านกาดฮาว	428
5	บ้านเมืองกะ	86
6	บ้านพระพุทธรบาทสร้อย	60
7	บ้านห้วยส้มสุก	118
8	บ้านแม่กะเปียง-ห้วยเต่ารุ	140
รวม		2,027

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลสะलग อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่, 2560

6.5 อาชีพ

ประชากรพื้นที่ตำบลสะलग ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้าง

ตารางที่ 2.2 จำแนกอาชีพของตำบลสะलग

ประเภท	จำนวน (ครัวเรือน)
เกษตรกร	652
ค้าขาย	50
รับราชการ	15
อาชีพอื่น	511

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลสะलग อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่, 2560

6.6 สถานที่สำคัญ

สถานที่สำคัญตำบลสะलग มีสถานที่สำคัญดังนี้

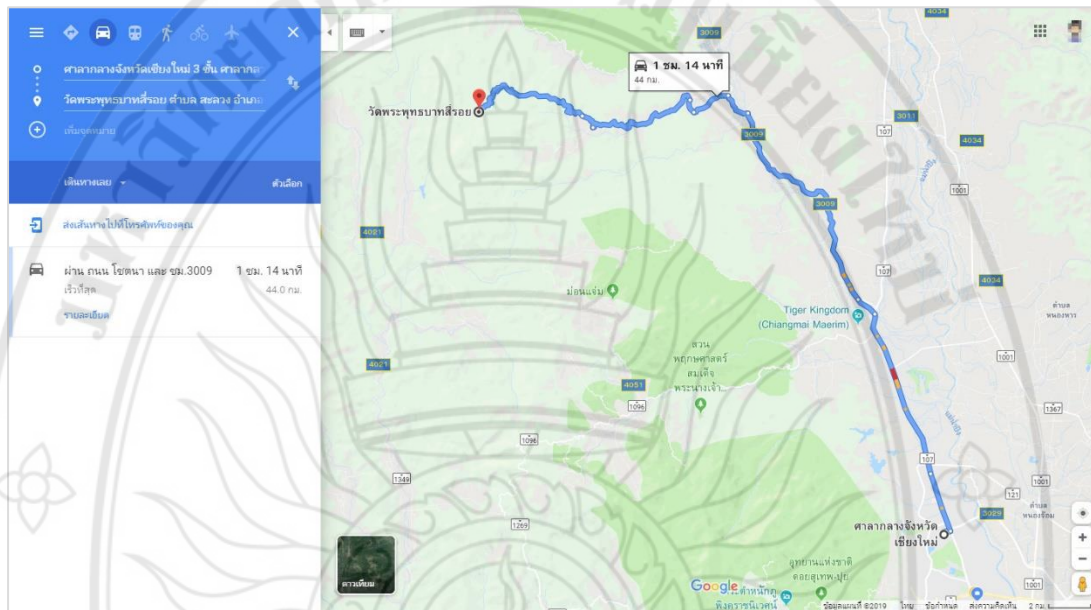
ตารางที่ 2.3 จำแนกสถานที่สำคัญ

ประเภท	จำนวน (แห่ง)
โรงเรียนมัธยมศึกษา	1
โรงเรียน/สถาบันชั้นสูง - แห่งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	1
อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน/ห้องสมุดประชาชน	8
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	2
วัด/สำนักสงฆ์	10
โบสถ์	3
โรงพยาบาลสุขภาพชุมชนตำบล/หมู่บ้าน	1

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลสะलग อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่, 2560

7. ข้อมูลทั่วไปชุมชนบ้านพระพุทธรบาทสี่รอย

ชุมชนบ้านพระพุทธรบาทสี่รอยตั้งอยู่ทางทิศเหนือของตัวเมืองเชียงใหม่ หากใช้เส้นทางมุ่งหน้าทิศเหนือตามถนนโชตนาและถนนเชียงใหม่ 3009 จะมีระยะทางประมาณ 44 กิโลเมตรจากศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ ดังภาพที่ 2.26 นี้

ภาพที่ 2.26 แผนที่ระยะทางระหว่างศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ และวัดพระพุทธรบาทสี่รอย
ที่มา : <https://www.google.com/maps/dir/ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่+อำเภอเมืองเชียงใหม่+เชียงใหม่/วัดพระพุทธรบาทสี่รอย...>

ข้อมูลทั่วไปของชุมชนบ้านพระพุทธรบาทสี่รอย ตำบลแม่มริม อำเภอแม่มริม จังหวัดเชียงใหม่ ได้ถูกจัดทำในรูปแบบสื่อวีดิทัศน์ หรือ คลิปวิดีโอ บนเว็บไซต์ Youtube โดยหน่วยงานภาครัฐคือ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่มริม มีจุดประสงค์เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หมู่บ้านชุมชนบ้านพระพุทธรบาทสี่รอย เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามโครงการ “โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการท่องเที่ยวต้นแบบ” บนเว็บไซต์หน่วยงานสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่มริม (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่, 2560[1]) ดังภาพที่ 2.29 (หน้า 38)

จากสื่อวีดิทัศน์รูปแบบคลิปวิดีโอ (Clip VDO) ของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแม่มริม ที่ปรากฏเป็นข้อมูลสาธารณะในเว็บไซต์ Youtube ซึ่งเนื้อหาเป็นการประชาสัมพันธ์หมู่บ้านชุมชนบ้านพระพุทธรบาทสี่รอย ตาม “โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการท่องเที่ยวต้นแบบ” โดยสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ได้จัดทำสื่อและเผยแพร่สื่อวีดิทัศน์ “หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการท่องเที่ยวต้นแบบ : บ้านพระพุทธรบาทสี่รอย หมู่ที่ 6 ตำบลสะลวง อำเภอแม่มริม 1 ใน 10 อำเภอ 10 หมู่บ้าน...ต้องแอ่ว” เพื่อเผยแพร่การประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวหมู่บ้านเศรษฐกิจต้นแบบ

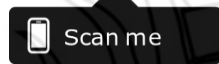
สื่อวีดิทัศน์เรื่อง “เชียงใหม่ 10 อำเภอ 10 หมู่บ้าน...ต้องแอ่ว : บ้านพระพุทบาทสี่รอย
อำเภอแมริม” มีจำนวน 2 คลิป ได้แก่ คลิปที่ 1 ฉบับย่อ และคลิปที่ 2 ฉบับเต็ม ดังนี้

คลิป 1 : ฉบับย่อ ความยาว 1:32 นาที

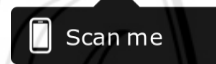
ที่มา: https://www.youtube.com/watch?time_continue=49&v=moEBtjkyVU

คลิป 2 : ฉบับเต็ม [FULL VERSION] ความยาว 8:55 นาที

ที่มา: https://www.youtube.com/watch?time_continue=5&v=azxDwpR0CFA

คลิปที่ 1 ฉบับย่อ

คลิปที่ 2 ฉบับเต็ม

ภาพที่ 2.27 QR Code คลิปที่ 1 ฉบับเรื่องย่อ และคลิปที่ 2 ฉบับเต็ม

ตามคลิปทั้งสองมีเนื้อหาสรุปข้อมูลทั่วไปของชุมชนบ้านพระพุทบาทสี่รอย ซึ่งสามารถ
สรุปเนื้อหาข้อมูลทั่วไป ดังนี้ (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่, 2560[2])

ภาพที่ 2.28 บ้านพระพุทบาทสี่รอย 1 ใน 10 อำเภอ 10 หมู่บ้านต้องแอ่ว

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่
กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

หน้าแรก บริการของเรา ▼ ภาพกิจกรรม ข่าวประชาสัมพันธ์ ประกาศ/หนังสือสั่งการ ข่าวประชาสัมพันธ์จาก สพอ. เกี่ยวกับหน่วยงาน ▼ ติดต่อ ดาวน์โหลด

เชียงใหม่ 10 หมู่บ้าน 10 อำเภอ... ต้องแอ่ว : บ้านพระบาทสร้อย อำเภอมะริบ

24 พฤศจิกายน 60 / © 14.09 น. / ผู้เข้าชม 0 ครั้ง

เชียงใหม่ 10 หมู่บ้าน 10 อำเภอ...ต้องแอ่ว : บ้านพระบาทสร้อย ตำบลสะลวง อำเภอมะริบ

จังหวัดเชียงใหม่ โดยสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ได้จัดทำสื่อวีซีดีต้น "หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการท่องเที่ยวต้นแบบ" บ้านพระบาทสร้อย หมู่ที่ 6 ตำบลสะลวง อำเภอมะริบ 1 ใน 10 หมู่บ้าน 10 อำเภอ...ต้องแอ่ว เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว ของแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการท่องเที่ยวต้นแบบ

Facebook Twitter Google Plus Line

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ อาคารส่วนราชการ (ชั้น 5) ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ ถนนโชตนา ต.ช้างเผือก อ.เมืองเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่
โทรศัพท์ 053112647 โทรสาร 053112647
อีเมล cdcmit@gmail.com

สำหรับเจ้าหน้าที่

เข้าสู่ระบบ สีสี่ผู้เข้าชมเว็บไซต์ ตั้งค่าการใช้งาน

Social Media

จำนวนผู้เข้าชมงาน

8164177

ภาพที่ 2.29 ข้อมูลประชาสัมพันธ์หมู่บ้านพระบาทสร้อย
ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่, 2560[1]

7.1 สภาพพื้นที่และภูมิประเทศ

ชุมชนบ้านพระพุทบาทสี่รอย ตำบลสะลวง อำเภอมะเริ่ จังหวัดเชียงใหม่ มีสภาพพื้นที่และภูมิประเทศเป็นพื้นที่สูง ทามกลางสภาพแวดล้อมของป่าไม้ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของป่าสีเขียวที่ยังคงแน่นหนา ดังภาพที่ 2.30 ถึงภาพที่ 2.35 ต่อไปนี้

ภาพที่ 2.30 สภาพพื้นที่และภูมิประเทศ ชุมชนบ้านพระพุทบาทสี่รอย

ภาพที่ 2.31 ป้ายหน้าหมู่บ้านพระพุทบาทสี่รอย

ภาพที่ 2.32 สภาพพื้นที่และภูมิประเทศหมู่บ้านพระพุทธบาทสี่รอย (1)

ภาพที่ 2.33 สภาพพื้นที่และภูมิประเทศหมู่บ้านพระพุทธบาทสี่รอย (2)

ภาพที่ 2.34 สภาพพื้นที่และภูมิประเทศหมู่บ้านพระพุทธรบาทสีร้อย (3)

ภาพที่ 2.35 สภาพพื้นที่และภูมิประเทศหมู่บ้านพระพุทธรบาทสีร้อย (4)

หมู่บ้านพระบาทสร้อย
 ต.สะลอง อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่

หมู่บ้านพระบรมธาตุร้อย
ต.สะลอง อ.แม่อิง จ.เชียงใหม่

ภาพที่ 2.37 บริเวณวัดพระพุทธรบาทสี่รอย - ภาพมุมสูง (2)

ภาพที่ 2.38 หน้าวิหารวัดพระพุทธรบาทสีร้อย

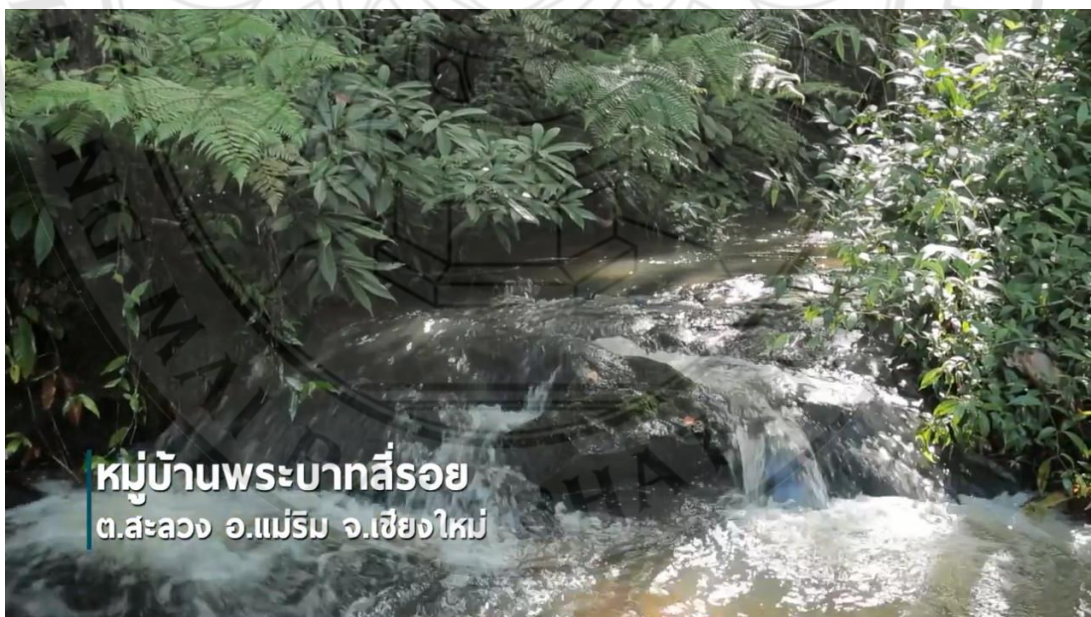
ภาพที่ 2.39 ทางขึ้นวัดพระพุทธรบาทสีร้อย

7.3 แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ

ในพื้นที่หมู่บ้านพระพุทบาทสีร้อย มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ ป่าไม้ที่ร่มรื่น ลำธาร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ มีจุดชมวิวดอยจี้จ้อง เป็นต้น จากสิ่งแวดล้อมดังกล่าวทำให้ชาวชุมชนบ้านพระพุทบาทสีร้อยบางส่วน ได้เปิดบ้านทำธุรกิจโฮมสเตย์สำหรับต้อนรับนักท่องเที่ยว

ภาพที่ 2.40 ป่าไม้ที่ยังคงร่มรื่น และอุดมสมบูรณ์

หมู่บ้านพระบาทสีร้อย
ต.สะลอง อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่

ภาพที่ 2.41 ลำธาร แหล่งน้ำทางธรรมชาติ

ภาพที่ 2.42 มีจุดชมวิวดอยจี้จ้อง ซึ่งเป็นจุดสูงสุดของพระบาทสีร้อย

ภาพที่ 2.43 ทศนียภาพที่ได้จากจุดชมวิวดอยจี้จ้อง

ภาพที่ 2.44 มีโฮมสเตย์สำหรับนักท่องเที่ยว (1)

ภาพที่ 2.45 มีโฮมสเตย์สำหรับนักท่องเที่ยว (2)

7.4 วิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ชุมชนบ้านพระพุทบาทสี่รอย เป็นชุมชนเชิงนิเวศและวัฒนธรรม ซึ่งมีการยึดถือวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง มีการทำเกษตรแบบผสมผสานตามหลักทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง มีปราชญ์ชาวบ้านวิถีพอเพียง มีศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงประจำหมู่บ้าน ดังภาพที่ 2.46 ถึงภาพที่ 2.51 นี้

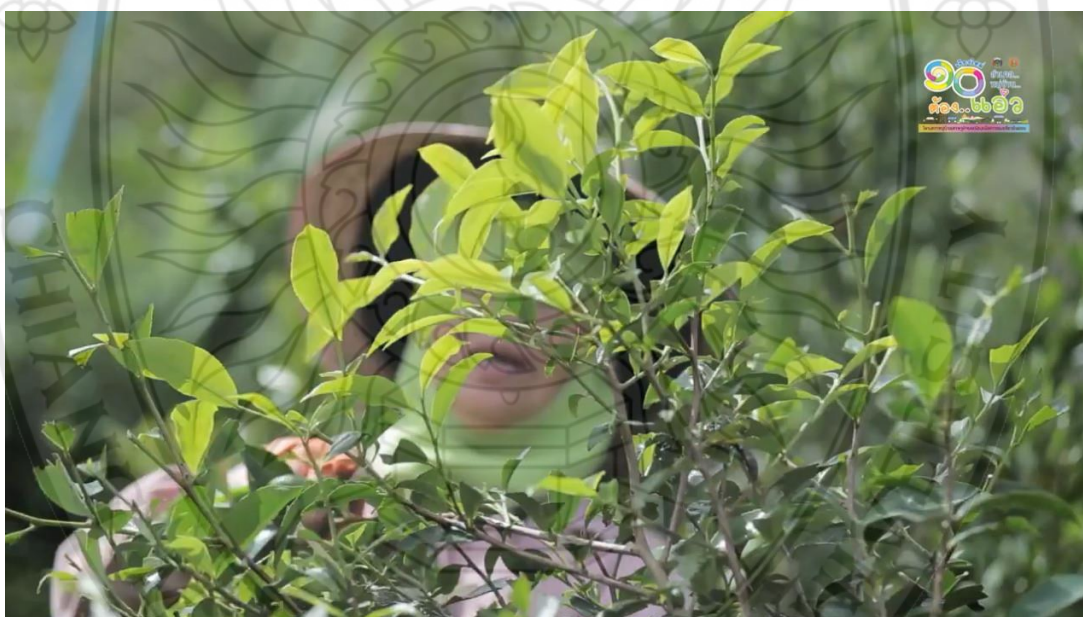
ภาพที่ 2.46 ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านพระพุทบาทสี่รอย

ภาพที่ 2.47 ปราชญ์ชาวบ้านวิถีชีวิตพอเพียง : พ่อคำปัน แก้ววงศ์

ภาพที่ 2.48 วิธีชีวิตพอเพียง : ทำการเกษตรกรรม (ปลูกลูกท้อ)

ภาพที่ 2.49 วิธีชีวิตพอเพียง : ทำการเกษตรกรรม (ใบเมี่ยง)

ภาพที่ 2.50 วิธีชีวิตพอเพียง : เลี้ยงปลาเอาไว้กิน ที่เหลือนำไปขาย

ภาพที่ 2.51 วิธีชีวิตพอเพียง : เลี้ยงหมู

7.5 อาชีพของชาวชุมชนบ้านพระพุทธรบาทสี่รอย

ชาวชุมชนบ้านพระพุทธรบาทสี่รอย ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ทำการเกษตรตามวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ปลูกเมี่ยงที่เป็นวัตถุดิบในการทำใบชา ปลูกลูกท้อ นอกจากนั้นมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน เช่น ทอดอง หมอนใบชา บัวยกวน เป็นต้น ดังภาพที่ 2.52 ถึงภาพที่ 2.57 นี้

ภาพที่ 2.52 ใบเมี่ยงที่สามารถนำมาทำชา

ภาพที่ 2.53 ชาวบ้านเก็บใบเมี่ยงมาทำชา

ภาพที่ 2.54 ปลูกลูกท้อ

ภาพที่ 2.55 การแปรรูปสินค้าชุมชน : ทอดอง

ภาพที่ 2.56 การแปรรูปสินค้าชุมชน : หมอนใบชา

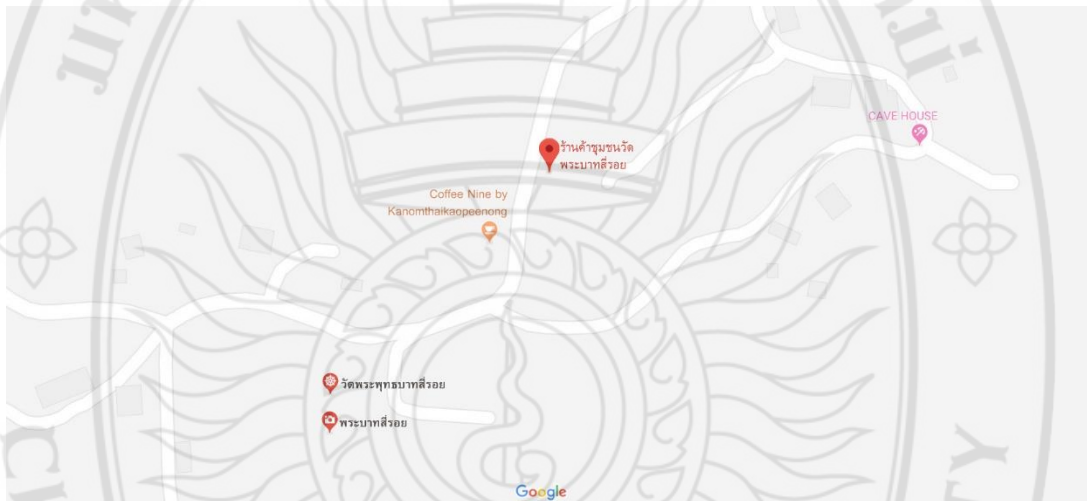
ภาพที่ 2.57 การแปรรูปสินค้าชุมชน : บัวยกวน

8. ข้อมูลทั่วไปของร้านค้าชุมชนบ้านพระพุทธรบาทสี่รอย

ข้อมูลทั่วไปของร้านค้าชุมชนบ้านพระพุทธรบาทสี่รอย ประกอบไปด้วย 2 หัวข้อย่อย ได้แก่ ตำแหน่งที่ตั้งร้านค้าชุมชน และผลิตภัณฑ์สินค้าของร้านค้าชุมชน

8.1 ตำแหน่งที่ตั้งร้านค้าชุมชน

ร้านค้าชุมชนบ้านพระพุทธรบาทสี่รอย อยู่บริเวณลานจอดรถของวัดพระบาทสี่รอย (ทางด้านทิศใต้ของลานจอดรถ) โดยมีตำแหน่งร้านค้าชุมชนใน Google Map (ภาพที่ 2.58 และ ภาพที่ 2.59) และภาพร้านค้าชุมชนมุมมองจากลานจอดรถ (ภาพที่ 2.60 หน้า 53 ภาพที่ 2.60 หน้า 53)

ภาพที่ 2.58 ตำแหน่งร้านค้าชุมชนบ้านพระพุทธรบาทสี่รอย ใน Google Map (มุมมองแผนที่)
ที่มา : <https://www.google.com/maps/place/ร้านค้าชุมชนวัดพระบาทสี่รอย...>

ภาพที่ 2.59 ตำแหน่งร้านค้าชุมชนบ้านพระพุทธรบาทสี่รอย ใน Google Map (มุมมองดาวเทียม)

ที่มา : <https://www.google.com/maps/place/ร้านค้าชุมชนวัดพระบาทสร้อย...>

ภาพที่ 2.60 ร้านค้าชุมชน มุมมองจากลานจอดรถ

ที่มา : <https://www.google.com/maps/place/ร้านค้าชุมชนวัดพระบาทสร้อย...>

8.2 ผลิตภัณฑ์สินค้าของร้านค้าชุมชน

ผลิตภัณฑ์สินค้าในร้านค้าชุมชนบ้านพระพุทธรบาทสร้อย มีสินค้าชุมชนเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูป (ภาพที่ 2.55 หน้า 51 ถึงภาพที่ 2.57 หน้า 51) รวมทั้งสินค้าพื้นบ้านดังภาพที่ 2.61 ถึงภาพที่ 2.64

ภาพที่ 2.61 ผลิตภัณฑ์สินค้าของร้านค้าชุมชน (1)

ภาพที่ 2.62 ผลิตภัณฑ์สินค้าของร้านค้าชุมชน (2)

ภาพที่ 2.63 ผลิตภัณฑ์สินค้าของร้านค้าชุมชน (3)

ภาพที่ 2.64 ผลิตภัณฑ์สินค้าของร้านค้าชุมชน (4)

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฐนตม ราศรีรัตน์ (2557: 72) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดทำบัญชีครัวเรือนกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรที่ทำนาในบ้านแดงน้อย หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านทุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตและสถานะทางครอบครัวของเกษตรกรกลุ่มจัดทำบัญชีครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$, Paired t-test) เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนเริ่มโครงการ นอกจากนี้ยังพบว่าคุณภาพชีวิตและสถานะทางครอบครัวของเกษตรกรกลุ่มจัดทำบัญชีครัวเรือนแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจากกลุ่มที่ไม่ได้จัดทำบัญชีครัวเรือน โดยสรุป การศึกษาครั้งนี้ได้แสดงให้เห็นถึงบทบาทของการจัดทำบัญชีครัวเรือนในการเพิ่มคุณภาพชีวิตและสถานะทางครอบครัว ซึ่งข้อมูลที่ได้นี้ อาจใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและควบคุมการจัดการและการบริหารการเงิน ซึ่งจะนำไปสู่การใช้จ่ายอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ

ณัฐภัทร คำสิงห์วงศ์, สุภาภรณ์ พวงชมพู (2558: 81) ได้ศึกษาเรื่อง การวางแผนชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยด้วยบัญชีครัวเรือน กรณีศึกษา ลูกค้าเกษตรกรธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาบางพลี อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า *ประเด็นที่ 1*) ลูกค้าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 46.23 ปี โดยมีรายได้ภาคการเกษตรเฉลี่ยต่อครัวเรือน 288,780 บาทต่อปี และรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ยต่อครัวเรือน 68,340 บาทต่อปี มีรายจ่ายในภาคการเกษตรเฉลี่ยต่อครัวเรือน 119,379 บาทต่อปี และรายจ่ายนอกภาคการเกษตรเฉลี่ยต่อครัวเรือน 98,430 บาทต่อปี และมีหนี้สินกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เฉลี่ย 131,100 บาทต่อครัวเรือน *ประเด็นที่ 2*) เกษตรกรมีการจัดทำบัญชีครัวเรือน 3 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 การจัดทำบัญชีครัวเรือน 2-3 วันครั้ง ร้อยละ 58 รูปแบบที่ 2 คือ การจัดทำบัญชีครัวเรือนเป็นประจำทุกวัน ร้อยละ 19 และรูปแบบที่ 3 คือ จัดทำบัญชีครัวเรือนทุกสัปดาห์ ร้อยละ 16 *ประเด็นที่ 3*) การวางแผนชำระหนี้ของลูกค้าเกษตรกรมี 4 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในครัวเรือน ร้อยละ 87 รูปแบบที่ 2 ออมเงินเพิ่มขึ้น ร้อยละ 74 รูปแบบที่ 3 ลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร ร้อยละ 69 รูปแบบที่ 4 กู้เงินจากแหล่งเงินทุนอื่น ร้อยละ 38 และ *ประเด็นที่ 4*) ปัญหาอุปสรรคในการวางแผนทางการเงินด้วยบัญชีครัวเรือนของลูกค้าเกษตรกร คือ การทำบัญชีครัวเรือนทำให้เสียเวลาและมีความยุ่งยากและการไม่สามารถบันทึกรายการได้เนื่องจากการมีปัญหาในเรื่องการเขียนหนังสือ

บันนอย ศรีแก้ว, วิภาภรณ์ ศรีหาธาตุ, ปิยะณัฐ ฤนพุดม (2559: 121) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบบัญชีการเงินวิสาหกิจชุมชน ทอผ้าสีธรรมชาติ: กรณีศึกษากลุ่ม บ้านหนองหัววัว ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้สมุดเงินสดรับ สมุดรายวันเงินสดจ่าย และบัญชีลูกหนี้รายตัว ในการบันทึกรายการที่เกิดขึ้นในขณะเดียวกันกลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในรูปแบบบัญชีการเงินที่สมาชิกกลุ่มทอผ้าสีธรรมชาติเคยบันทึกบัญชีในระดับน้อยและทำให้เกิดปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านบัญชี นอกจากนี้ยังพบว่าการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างไม่มีการกำหนดผังงาน และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบที่เหมาะสมตามหลักการควบคุม

ภายใน เช่น ทำให้เกิดปัญหาด้านการบันทึกบัญชีลงในสมุดบัญชีต่างๆ การไม่คิดดอกเบี้ยให้แก่สมาชิกที่กู้เงิน เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกบัญชีไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นต้น

บุษบา อารีย์. (2557: 19) ได้ศึกษาเรื่อง บัญชีครัวเรือนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในยุคโลกาภิวัตน์ ผลการศึกษาพบว่า บัญชีครัวเรือน เป็นการประยุกต์เครื่องมืออย่างหนึ่ง โดยใช้หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ เศรษฐกิจที่สามารถทำให้เกิดความพอเพียงหรือพอประมาณ เป็นการยึดทางสายกลาง มีเหตุผลและสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง โดยอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน บัญชีที่ใช้สำหรับบันทึกรายได้และรายจ่าย เกี่ยวกับการเงินส่วนบุคคล ต้นทุนการผลิตของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งสำคัญต่อการตัดสินใจของธุรกิจเป็นอย่างมาก องค์กรที่มีข้อมูลข่าวสารมากจะมีอำนาจมากขึ้น ทำให้เกิดการผลักดันที่จะให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ครบถ้วนก่อนการตัดสินใจ โดยอาศัยการสร้างความร่วมมือกัน โดยอาศัยความโปร่งใสและเปิดเผย เพื่อที่จะทำให้ผู้ประกอบการทราบถึงผลกำไรหรือขาดทุนจากการประกอบกิจการ สามารถลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ทำให้เกิดการประหยัดและการมีเงินออม และหากมีการใช้จ่ายเท่าที่มีความจำเป็นจะไม่ก่อให้เกิดหนี้สิน สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างยั่งยืน เป็นผลให้เกิดภูมิคุ้มกันที่ดีในการรับการเปลี่ยนแปลงทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ภัทรา เรื่องสินภิญญา (2555: 20) ได้ศึกษาเรื่อง บัญชีครัวเรือน เรื่องใกล้ตัวที่ถูกมองข้าม ผลการศึกษาพบว่า “บัญชีครัวเรือน” เป็นการประยุกต์ทางการบัญชีเพื่อใช้เป็นเครื่องมือประเภทหนึ่งในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้จัดทำบัญชีครัวเรือนสามารถลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ทำให้เกิดการประหยัดและการออม และในที่สุดจะสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างยั่งยืน จากรายงานการวิจัยหลายฉบับได้สนับสนุนถึงประโยชน์ของการจัดทำบัญชีครัวเรือน แต่พบว่าบุคคลส่วนใหญ่ยังคงไม่มีการจัดทำ

ศิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์ และสุกชัย พาหุมนโต (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาระบบบัญชีสำหรับกลุ่มผู้ผลิต โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ผลิตตามโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่จัดทำบัญชีอย่างง่าย โดยแสดงรายการรายรับและรายจ่ายเท่านั้น ไม่มีการนำตัวเลขมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจอื่น ๆ นอกจากนี้ ส่วนใหญ่ก็ไม่ต้องการระบบบัญชีที่มีความซับซ้อน และไม่เห็นความสำคัญของการนำข้อมูลทางการบัญชีมาใช้ประกอบการตัดสินใจ มีเพียงกลุ่มผู้ผลิตที่เป็นวิสาหกิจชุมชนเท่านั้นที่มีการจัดทำบัญชี เพราะถูกบังคับโดยข้อบังคับของการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน แต่ไม่มีการนำตัวเลขทางบัญชีมาวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจ ดังนั้น ภาครัฐควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่เข้ามาส่งเสริมให้แต่ละกลุ่มมีความรู้ในการจัดทำบัญชี เห็นความสำคัญของการจัดทำบัญชีเพื่อการตัดสินใจ และเกิดความรู้สึกต้องการทำบัญชี ทั้งนี้ ในการให้ความช่วยเหลือของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นในรูปของเงินสดหรืออุปกรณ์ในการผลิตก็ตาม เจ้าหน้าที่ของภาครัฐควรเริ่มจากการกำหนดให้แต่ละกลุ่มยื่นรายงานทางการเงินมาประกอบการพิจารณาขอรับความช่วยเหลือจากภาครัฐด้วย ซึ่งการกำหนดเช่นนี้ จะถือเป็นจุดเริ่มต้นในการกระตุ้นให้แต่ละกลุ่มเห็นความจำเป็นในการจัดทำบัญชี

ศุภลักษณ์ จงขานสิทธิ์ (2558: 74) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดทำบัญชีที่เหมาะสมสำหรับวิสาหกิจชุมชน ผู้ผลิตเคหะสิ่งทอจากผ้าฝ้ายทอมือในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตเคหะสิ่งทอจากผ้าฝ้ายทอมือในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ทุกกลุ่มมีการบันทึกบัญชี แต่ไม่ได้มีการนำข้อมูลจากการบันทึกบัญชีมาจัดทำงบการเงินเพื่อแสดงผลการดำเนินงาน และฐานะการเงินของกลุ่ม มีการจัดทำเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีคือใบเสร็จรับเงินทุกครั้งที่มีการขายสินค้า แต่ไม่ได้จัดเก็บอย่างเป็นระเบียบหมวดหมู่ ส่วนเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีอื่นเช่น ใบรับสินค้า ใบเสร็จรับเงินที่รับจากบุคคลภายนอกก็ไม่ได้เก็บรักษาไว้เป็นหมวดหมู่แต่อย่างใด และไม่มีการตรวจนับสินค้าคงเหลือ ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนรู้สึกว่าการจัดทำบัญชีมีความยุ่งยาก เสียเวลา และไม่มีประสบการณ์ในการจัดทำบัญชีมาก่อน แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทุกกลุ่มก็ตระหนักและรับรู้ถึงประโยชน์ของการจัดทำบัญชี จึงต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงาน และสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องเข้ามาเป็นพี่เลี้ยงในการจัดทำบัญชีรวมถึงการตรวจสอบความถูกต้องของงบการเงินอย่างใกล้ชิด

สรียา วิจิตรเสถียร (2557: 19) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบฟอร์มและกระบวนการจัดทำบัญชีครัวเรือนตามแนวเศรษฐกิจแบบพอเพียง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการตั้งเป้าหมายเพื่อลดรายจ่าย โดยสามารถวางแผนและกำหนดเป้าหมายการ “ปรับ” รายจ่ายที่เกี่ยวกับวิธีการกิน การอยู่ การใช้ที่ไม่จำเป็นได้ “เปลี่ยน” รายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับงานสังคมที่ไม่จำเป็นได้ “ลด” สิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่จำเป็นได้ “ละ” สิ่งฟุ่มเฟือยตามแพชั่นได้ “เลิก” รายจ่ายเกี่ยวกับอบายมุขได้ดีกว่าความสามารถในการตั้งเป้าหมายเพื่อเพิ่ม และดีกว่าความสามารถในการตั้ง เป้าหมายการออม คิดเป็นร้อยละ 95.31, 91.55 และ 77.93 ตามลำดับ นอกจากนี้มากกว่าร้อยละ 80 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถในการดำเนินการตามแผนหรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ประสบความสำเร็จ

สรียา วิจิตรเสถียร (2559: 101) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกร ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีความรู้ความเข้าใจการจัดทำบัญชีครัวเรือนสามารถสรุปยอดรายรับ-รายจ่าย วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลรายรับ-รายจ่าย ส่งผลให้สามารถวางแผนและกำหนดเป้าหมายได้

สัจฉิวัฒน์ วรโยธา, มนัสดา ชัยสวณิยากรณ์, วิลาสินี แสงคำพระ และมงคล กิตติวุฒิไกร (2561: 81) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบบัญชีในการบริหารเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของกลุ่มเย็บผ้าฝ้ายพื้นเมืองบ้านกกไถ ตำบลคำชะอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร ผลการศึกษาพบว่า 1) ลักษณะการประกอบการเป็นรูปแบบวิสาหกิจชุมชนเพื่อหารายได้ให้กับครอบครัว มีสภาพปัญหาในการจัดทำบัญชี คือมีคู่มือบัญชีกลุ่มผู้ผลิตหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ แต่ไม่นำมาถือปฏิบัติ เนื่องจากมีความซับซ้อนและมีภาระหน้าในการผลิตสินค้าให้เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้าทำให้ไม่มีการลงบัญชีตามคู่มือ จะมีเพียงการบันทึกรายรับ-รายจ่าย ซึ่งไม่มีการจัดทำอย่างเป็นระบบ ไม่มีการอ้างอิงเอกสาร ไม่มีหลักฐานการเบิกจ่ายเงิน ไม่มีการควบคุมปริมาณสินค้าข้อมูลที่ได้จึงขาดความน่าเชื่อถือและไม่สามารถจัดทำข้อมูลตามความต้องการเพื่อ

วางแผนและตัดสินใจในการดำเนินงานได้ 2) ระบบบัญชีที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการบริหารควมมีรูปแบบสมุดบัญชีตามเกณฑ์เงินสด รวมทั้งหมด 7 เล่ม ประกอบด้วย สมุดบัญชีเงินสดรับ สมุดบัญชีเงินสดจ่าย สมุดคุมงานระหว่างทำ สมุดคุมสินค้า สมุดคุมวัตถุดิบ สมุดงบต้นทุนการผลิต และสมุดงบรายได้และค่าใช้จ่าย และระดับความเห็นต่อการพัฒนา ระบบบัญชีที่พัฒนาร่วมกัน พบว่า ระบบบัญชีมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($= 4.08$, $S.D. = 0.49$) โดยสมาชิกกลุ่มให้ความเห็นว่า การพัฒนาระบบบัญชีที่เกิดขึ้นมีความเหมาะสมกับกลุ่ม ทำให้ทราบผลการดำเนินงานของกลุ่มอย่างแท้จริง ทำให้สามารถรู้ต้นทุนและกำไร ซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มรายได้ให้สมาชิกในกลุ่มได้

เอมอร ไมตรีจิตร์ (2560: 33) ได้ศึกษาเรื่อง การเรียนรู้การจัดทำบัญชีครัวเรือนของชุมชนหรรษาสร้างสรรค์ เขตหนองแขม จังหวัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า 1) กฎแห่งความพร้อม ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่มีการเรียนรู้การจัดทำบัญชีครัวเรือนจากหน่วยงานราชการเข้ามาอบรมให้ความรู้ตามนโยบายรัฐบาล ทำให้ประชาชนในชุมชนรับรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนและสามารถเรียนรู้วิธีการบันทึกบัญชีที่ถูกต้องได้ เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการพูดคุยกันในชุมชน 2) กฎแห่งการฝึกหัด ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ยินยอมเสียเวลาในการจดบันทึกรายรับ-รายจ่าย เพื่อจัดทำบัญชีครัวเรือนเนื่องจากเรียนรู้ว่าการจัดทำบัญชีก่อให้เกิดประโยชน์และเรียนรู้วิธีการบันทึกบัญชีได้ถูกต้อง เนื่องจากได้รับการอบรมจากหน่วยงานต่างๆ ที่มาให้ความรู้สามารถบันทึกข้อมูลที่สำคัญเป็นประโยชน์สำหรับใช้ประกอบการตัดสินใจในการใช้จ่ายเงิน ข้อมูลที่บันทึกเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่สามารถใช้สอนบุคคลในครอบครัวเรื่องค่าใช้จ่ายเงินจำเป็น คิดออกแบบการจดบัญชีอย่างง่าย ๆ เพื่อให้เหมาะกับการใช้งานสำหรับตนเอง 3) กฎแห่งความพอใจ ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่พอใจที่จะจัดทำบัญชีครัวเรือน เพราะการจัดทำบัญชีครัวเรือนทำให้รับรู้ รายรับ-รายจ่าย ที่เกิดขึ้นในครอบครัว นำข้อมูลทางบัญชีที่ได้บันทึกไว้มาวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยที่ทำให้ครอบครัวเกิดหนี้สิน เรียนรู้วิธีการลดรายจ่าย สร้างรายได้ โดยนำความรู้ที่ได้จากการจัดทำบัญชีครัวเรือนช่วยวางแผน การใช้จ่ายเงินให้เกิดคุณค่า และมีเงินออมเพิ่มขึ้น